

NÆRINGSLIVSMAGASINET

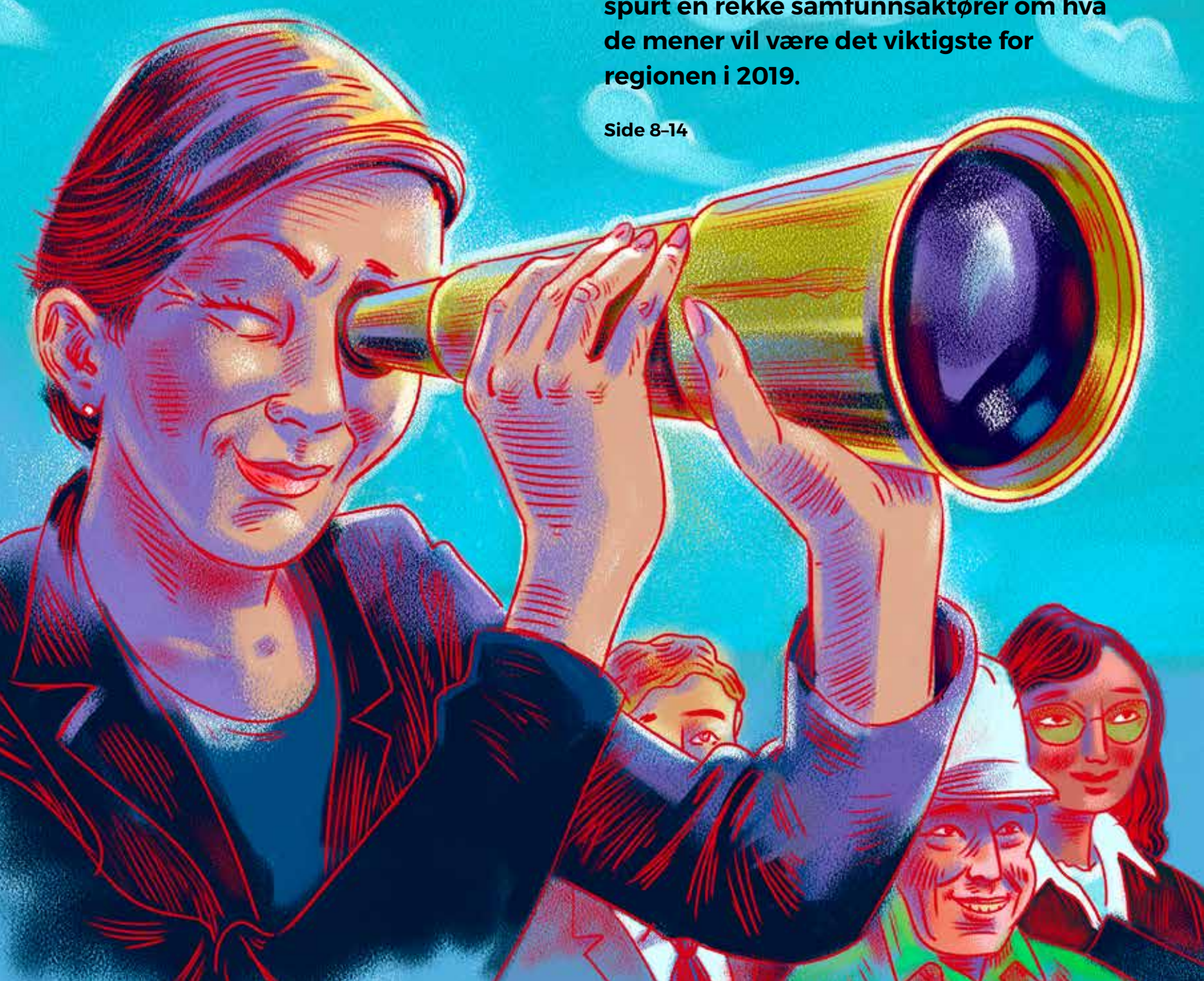
NR. 01 · 2019 · ÅRGANG 25
LØSSALG: 79 KR

Rosenkilden

Håp og tro for 2019

Fortsatt satsing på omstilling, nye muligheter og ny bærekraftig næringsvirksomhet, en god håndtering av oljeveksten, bedre regionalt samarbeid, dobbeltspor på Jærbanen og bussvei. Utfordringene står fortsatt i kø. Vi har spurt en rekke samfunnsaktører om hva de mener vil være det viktigste for regionen i 2019.

Side 8-14

PERFEKSJONERT GJENNOM 30 ÅR

Da Lexus ble grunnlagt var ambisjonen klar: å bygge biler som kunne måle seg med de beste i verden. Lanseringen av LS 400 i 1989 viste at de hadde sine ord i behold - den ble målestokken for premiumbiler. Visjonen strakk seg imidlertid utover bilene; Lexus hadde en holistisk tilnærming til hva det skulle innebære å eie en Lexus. Det skulle være en helhetlig opplevelse gjennom hele eierskapet, og i hver kontakt med Lexus skulle kunden møtes med Omotenashi - det japanske ordet for gjestfrihet. Ambisjonen og visjonen fra den gang står like fast i dag. Forskjellen er at vi har hatt 30 år på å perfektionere både bilene og eierskapsopplevelsen. I denne annonsen ser du de fleste modellene vi tilbyr - opplevelsen får du hos Lexus Stavanger.

Finn ut mer på lexusstavanger.no

LEXUS STAVANGER
Vestre Svanholmen 9-11
Telefon 51 82 26 00
www.lexusstavanger.no

Åpningstider ma, on.-fr. kl 8.30-16.30, ti. 8.30-20.00, lø. kl 10-14.

Forbruk blandet kjøring fra: 3,6 l/100 km, CO₂ 93 g/km. Bilene på bildene har ekstrautstyr.
Pris er levert Stavanger og gjelder til og med 31.12.18.

 LEXUS
EXPERIENCE AMAZING

NYE LEXUS UX

HYBRID LUKSUSCROSSOVER

Kombinasjonen hybrid og firehjulstrekk er unikt i denne klassen. Sammen med en svært konkurransedyktig pris har det gjort nye Lexus UX til en salgssuksess, allerede måneder før den kommer på markedet i mars.

UX 250h
Fra 397 400,-

NYE LEXUS ES

PREMIUM-SEDAN

Lexus ES er blant våre mest avanserte biler noensinne. Ikke bare «ser» den veien, den hjelper deg også aktivt med å holde deg på den.

ES 300h
Fra 549 900,-

LEXUS RX OG RX L

LUKSURIØS SUV

I Lexus RX har vi ikke spart på noe. Den luksuriøse SUV-en kommer med selvladende hybridteknologi, 313 hestekrefter, firehjulstrekk, har et interiør preget av ypperlig håndverk og fås både som fem- og syvseter.

LEXUS LS

FLAGGSKIPSEDANEN

Ingeniørkunst, komfort og luksus kommer sammen i det vi tør hevde er et mesterstykke av en bil. Samme hvor godt vant du er kommer Lexus LS til å overraske deg.

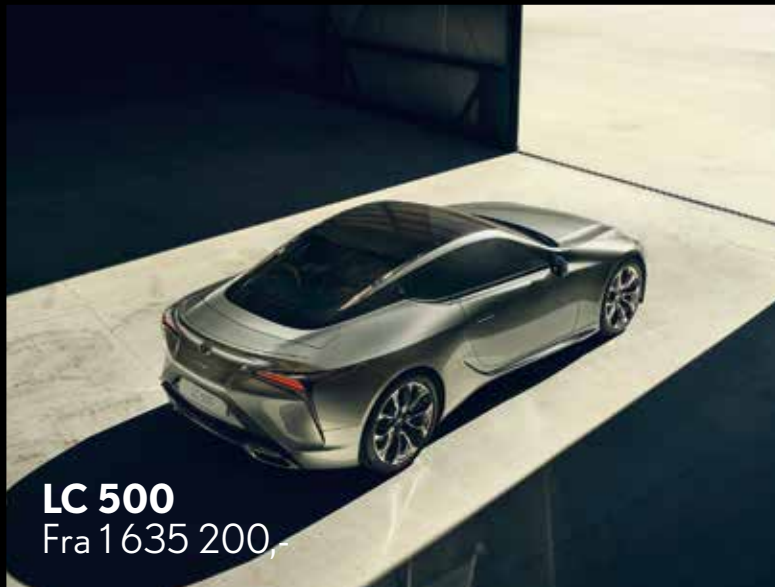
LEXUS LC

GRAND TOURER

Lexus LC er en Grand Tourer med en design ingen bilder kan yte rettferdighet. Den må sees og ikke minst oppleves. LC fås både som selvvladende hybrid og med V8-motor.

LC 500h
Fra 1 106 000,-

LC 500
Fra 1 635 200,-

LEXUS NX

KOMPAKTSUV-LUKSUS

I Lexus NX hybrid sørger oppsiktsvekkende design, tradisjonsrikt håndverk og det nyeste innen Lexus' sikkerhetsteknologi for en ekstraordinær bilopplevelse.

NX 300h
Fra 499 900,-

LEXUS
EXPERIENCE AMAZING

MAGASINET ROSENKILDEN

Næringsforeningens magasin Rosenkilden kommer ut månedlig i et opplag på 14.000. Det distribueres til alle bedrifter og offentlige virksomheter i regionen. Rosenkilden skal være dagsordenssettende i regionens viktigste næringspolitiske saker og gjenspeile aktiviteten i medlemsbedriftene. Næringsforeningens nettside: www.naeringsforeningen.no.

KONTAKTPERSONER

TIPS: Egil Hollund, tlf: 992 93 700,

epost: hollund@naeringsforeningen.no

ANNONSER OG MEDLEMSKAP:

Randi Mannsåker, tlf: 464 12 959,

epost: mannsaaker@naeringsforeningen.no

MEDLEMSMØTER:

Anne Woie, tlf: 995 12 623,

epost: woie@naeringsforeningen.no

KOMMENDE ARRANGEMENTER

MEDLEMSMØTER

17.01 Treffpunkt Stavanger

21.01 Treffpunkt Dalane

22.01 Skyen kommer nærmere

23.01 Årets bedrift i Randaberg

24.01 Utsikter 2019

24.01 Lederskolen 10 ÅR

31.01 Energiåret 2019

31.01 Byggebørsen 2019

05.02 Rekruttering

For mer informasjon
og påmelding,
gå til naeringsforeningen.no.

STAVANGER CHAMBER INTERNATIONAL

12.01 X-country skiing for beginners

13.01 X-country skiing for beginners

16.01 Spouse program launch

22.01 Politics in Norway

23.01 Ladies night #1

31.01 Visit Stavanger City Impact District

02.02 X-country skiing for beginners

03.02 X-country skiing for beginners

For sign up,
go to rosenkilden.com.

Rosenkilden følger redaktørplakaten.

Ansvarlig redaktør: Harald Minge.

Redaktør: Egil Hollund.

I redaksjonen: Ståle Frafjord, Frode Berge, Trude Refvem Hembre og Elianne Strøm Topstad.

Utgivelse/produksjon:

Næringsforeningen i Stavanger-regionen.

Telefon: 51 51 08 80.

Epost: post@naeringsforeningen.no.

www.naeringsforeningen.no

Opplag: 14.000.

Trykk/layout: Kai Hansen Trykkeri

Fotografer: Markus Johansson og Henrik Moksnes.

Forsideillustrasjon: Ståle Ådland

Årgang: 23.

Redaksjonen avsluttet: 23. desember 2018

KLIMAPLAN
MED STORE
KONSEKVENSER
side 22

TI FRA ROGALAND
I FINALEN

side 32

SANDVIKS
BEST I VEST

side 36

Innhold

Håp og tro for 2019	8
Lederskolen 10 år	16
Spaltisten: Einar Brandsdal	18
Klimaplan med store konsekvenser	20
Spaltisten: Per Ivar Selvaag	26
Profilen: Klaus Mohn	28
Det norske måltid	32
Made in Jæren	34
Lær av de beste: Sandviks AS	38
Bedriften: Cargill Innovation Center	40
Nye medlemmer siden sist	44
Styrelederen	46
Energikommentaren	48
LUNCH	49
Spaltisten: Toril Nag	50
Rosenkilden - English Summary	52
Arbeidsliv	54
Nytt om navn	56

Fest med måte

Bakrus henger som oftest sammen med hvor hard festen har vært. Det som ofte slår oss på en mistrøstig søndag formiddag er at vi aldri lærer.

HARALD MINGE • Adm. dir. i Næringsforeningen

Næringsforeningens nye økonomiske rapport presenterer tallene til samtlige 20.826 bedrifter i Stavanger-regionen som leverte regnskap. Konklusjonen er at de fleste bransjene merker en opptur etter noen tøffe år. De første små tegnene på at kostnadsnivået stiger, at det blir kamp om arbeidskraften igjen og at regionen kan koke over, er imidlertid også registrert. Vi er på full fart inn i et nytt år og det er ingen tvil om at festen for mange bedrifter er i gang, heldigvis! Samtidig er spørsmålet om vi allerede nå kan jobbe bakrusforebyggende. Et par glass vann mellom hvert glass champagne pleier visst å hjelpe.

Veldig mange av våre bedrifter har både kuttet kostnader og omstilt seg betydelig. Få vil egentlig tilbake til den overopphetede tilstanden vi hadde i 2013 hvor mange knapt nok tjente penger med en oljepris på over hundre dollar. Spørsmålet er likevel om enkeltbedriftene har mulighet til å holde igjen med tanke på de mekanismene som utløses med stigende oljepris og knapphet på arbeidskraft. Kan vi gjøre noe for at dette ikke skal skje ved neste motkonjunktur? Kan vi få flere bein å stå på?

Nye muligheter

På sitt siste møte før jul bestemte Næringsforeningens styre seg for hvilket område som skal gis hovedprioritet i 2019. Konklusjonen ble nettopp denne problemstillingen! Hvordan kan vi fokusere på nye muligheter og omstilling, selv i en oppgangssperiode? Hvordan kan vi lede godt i gode tider? Hvordan kan vi bygge videre på alle de gode initiativene som ble tatt i de tøffe årene som vi har lagt bak oss og sørge for at de ikke blir glemt? Vi vet at dette er en utfordring som opptar våre 2002 medlemsbedrifter, og tematikken er også

viktig for Rosenkildens nyttårspanel som er intervjuet om framtidsutsiktene i dette nummeret.

Det er flere nøkkelfaktorer som må på plass hvis vi skal få dette til. Den aller viktigste er utvilsomt styrking av universitetet vårt og høyere utdanning. Kunnskapsbasert næringsutvikling er en forutsetning for å lykkes, uansett hva som blir «den nye oljen». Behovet for et sterkere universitet og mer forskning kan ikke bare bli et tema som forsterker seg hver gang vi er inne i en nedgangsperiode, men krever langsiktig jobbing. Våre venner i Bergen og Trondheim har over tid vært bedre enn oss på utdanning og de har også blitt tilgodesett med betydelig mer ressurser. Er du stor blir du større, og forskjellene mellom universitetene forsterker seg derfor.

Riktig balanse

Nå er det jo slik at ikke så veldig mange andre kommuner og byer i Norge syns spesielt synd på oss. De mener at vi må være fornøyde med statens bidrag til å gjøre oss til landets energihovedstad. Resonnementet blir likevel feil! Nettopp fordi vi har landets mest verdiskapende næringsliv bør vi ha et utdannings- og forskningsmiljø som matcher det. Riktig balanse mellom næringsliv og utdanningstilbud er nøkkelen. Rett før jul ble det dessuten klart at professor Klaus Mohn overtar som rektor ved Universitetet. Han mantra er at oljefesten neppe vil nå gamle høyder og han vil lede et universitet som også tenker framover. Han har alle med seg på det!

Hva har skjedd av konkrete omstillingsprosjekter de siste fire årene som vi bør bygge videre på? Svaret er etter min mening alle de nye klyngeetableringene som har et stort potensial for framtidig

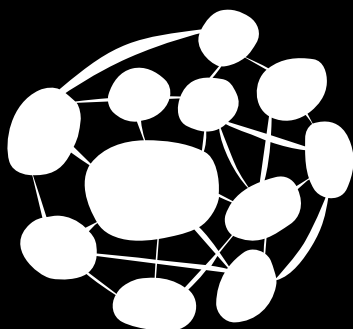
næringsutvikling. Nevnes kan havvind i Egersund, helseklyngen på Ullandhaug, tunellsikkerhet eller smart-teknologi. Enda flere er under oppseiling, men den kanskje aller viktigste klyngen med størst potensial er Norwegian Energy Solutions, som har sitt utspring i oljeindustrien. Equinor og andre toneangivende aktører har satt seg i førersetet, og målet er å være en globalt ledende energiklynge ved å videreutvikle og omstille olje- og gassindustrien til fremtidsrettede, bærekraftige energiløsninger. Wow!

I løpet av få år har flere av disse klyngene tatt posisjoner og leverer mye aktivitet. Vi snakker om store bedriftsnettverk, gjerne konkurrenter, som ser seg tjent med å jobbe sammen mot markedene. Et godt samarbeid mellom næring, utdanning og forskning er løsningen. Siden mye av nøkkelen til regionens framtidige omstilling kan ligge i disse klyngene er det viktig at vi ikke vender dem ryggen fordi oljeprisen er høy igjen. De må dyrkes og løftes fram av hele regionen.

Vil vi byttet?

Jeg startet denne kommentaren med å beskrive festens gleder og bakrusens tunge stund. Noen regioner får ikke oppleve noen av delene, men ville vi byttet med dem? Neppe! Jeg kommer til å tenke på historien om en av byens lasaroner som en formiddag virkelig slet med tidenes tømmermenn, noe som ble påpekt av et forbipasserende medlem i avholdsforeningen. Vedkommende hadde imidlertid et kvikt svar på lur: «Husk at dere i avholdsforeningen verken får glede av festen eller oppleve den vidunderlige følelsen av en bakrus som slipper taket».

Ha et riktig godt nyttår!

NÆRINGSFORENINGEN

Gir kraft til vekst

POSTADRESSE
Næringsforeningen i Stavanger-regionen,
Postboks 182, 4001 Stavanger
TELEFON: 51 51 08 80.
E-POST: post@naeringsforeningen.no

NÆRINGSFORENINGEN ER TIL STEDE I HELE STAVANGER-REGIONEN – FRA DALANE I SØR TIL RYFYLKE I NORD.

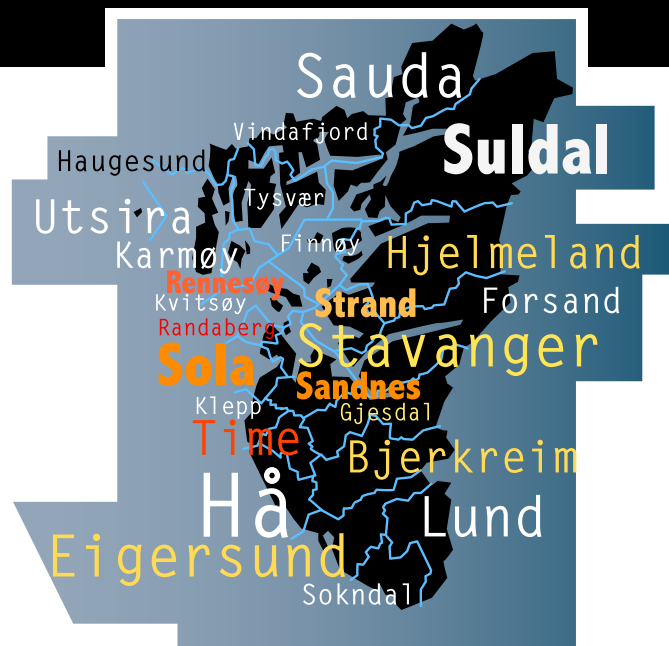
Næringsforeningen har 2.002 medlemsbedrifter, og over hele regionen har vi en lokal tilstedeværelse med egne ressursgrupper. Disse fungerer nærmest som lokalkontor og arbeider med lokale utfordringer, men i et regionalt perspektiv. Et grenseløst næringsliv i en stadig mer grenseløs region. Nå arrangeres det egne medlemsmøter i Egersund, Bryne, Gjesdal, Sandnes, Sola, Risavika, Randaberg, Rennesøy, i Ryfylke og selvfølgelig i Stavanger. Vi er på vårt aller beste når vi får til gode samarbeidsprosjekter – ofte sammen med det offentlige.

VISJON OG VERDIER

«Gir kraft til vekst» er Næringsforeningens visjon. Våre tre utvalgte verdier er «modig, dagsordensettende og godt vertskap». Vertskapsrollen er sentral i en nettverksorganisasjon, og foreningen har lange tradisjoner i å ivareta rollen som samfunnsdebattant og pådriver for å ivareta medlemmenes interesser.

STRATEGISKE FOKUSOMRÅDER

Næringsforeningen har valgt ut sju strategiske fokusområder for perioden 2016 til 2020. De strategiske fokusområdene er infrastruktur, kompetanse, attraktivitet, energi, Den grenseløse smartregionen, Nye muligheter og havnæringene. Innenfor hvert område jobbes det med ulike prosjekter.

26 RESSURSGRUPPER

Næringsforeningen er i underkant av 15 ansatte, men ca. 250 medlemmer er organisert i foreningens 26 ressursgrupper. Disse jobber med spesifikke fagfelt som bygg- og anlegg, energi, teknologi eller matbransjen, eller de kan være geografisk basert. Ressursgruppene er viktige temperaturmålere blant medlemsbedriftene, og i egenskap av sin kompetanse og nettverk løfter de fram viktige saker og ulike prosjekter i samarbeid med administrasjonen. De bidrar også til høringsuttalelser, deltar i offentlige utvalg eller arrangerer medlemsmøter.

	RENNESØY Leder: Cato Østerhus. Tlf: 913 15 547 cato@oster-hus.no
	ENERGI Leder: Kyrre M. Knudsen. Tlf: 938 83 518 kyrre.knudsen@sr-bank.no
	FORNYBAR ENERGI Leder: Rune Hersvik. Tlf: 916 35 724 rune@vind.no
	BYGG OG ANLEGG Leder: Geir Endresen. Tlf: 934 42 960 geir.endresen@kruse-smith.no
	MAT Leder: Olav Sande. Tlf: 900 66 374 olav.sande@bondelaget.no
	STAVANGER SENTRUM Leder: Arild Tvedt. Tlf: 906 35 442 arild.tvedt@tvedt-eiendom.no
	SANDNES Leder: Dag Halvorsen. Tlf: 982 67 702 dag@sig-halvorsen.no
	RISAVIKA Leder: Geir Øvrebo. Tlf: 900 79 096 geir.ovrebo@norseagroup.com
	FINNØY Leder: Cathrine Selvaag. Tlf: 905 36 673 cathrine@ryfylkekokken.no

	FORUS Leder: Hans Inge Skadberg. Tlf: 959 32 266 hansinge.skadberg@ikea.com
	GJESDAL Leder: Anniken Øgreid. Tlf: 990 14 409 anniken@alg-land.no
	JÆREN Leder: Gisle Høyland. Tlf: 415 13 585 gislehoey@gmail.com
	DALANE Leder: Geir Solve Hebnes Sleveland. Tlf: 924 10 233, geir@grand-egersund.no
	RYFYLKE Leder: Kjell Apeland. Tlf: 913 42 813 ka@hardangerrock.no
	DEN GRØNNE LANDSBYEN Leder: Bent Bergersen. Tlf: 924 47 789 post@mxsportandaberg.no
	INKLUDERENDE ARBEIDSLIV Leder: Ståle Johan Knutsen. Tlf: 982 38 827 sjk@allservice.no
	KREATIVE KOMMERSIELLE NÆRINGER Leder: Kristin Koll. Tlf: 930 31 052 kristin@al-dente.no

	FINANS OG KAPITALFORVALTNING Leder: Ole-Henry Slette. Tlf: 915 87 410 ols01@handelsbanken.no
	SOLA Leder: Therese Håland Haver. Tlf: 915 43 133 therese.haver@sr-bank.no
	INTERNASJONALE RELASJONER Leder: Per Hatlem. Tlf: 918 11 866 per.hatlem@lyse.net
	LEAN Leder: Christine Wathne Seloter. Tlf: 995 07 261 christine.w.seloter@sr-bank.no
	U37 Leder: Christian Friestad. Tlf: 467 61 166 cfr@adeb.no
	HÅNDVERKERE Leder: Rasmus Pollestad. Tlf: 908 23 154 jensgs@byggmestersoren.no
	REISELIV Leder: Gjermund Dahl. Tlf: 909 93 848 gjermund.dahl@scandichotels.com
	50/50 Leder: Hanne N. Berentzen. Tlf: 900 234 23 hanne@ostehuset.no
	STUDENTER Leder: Martin Sannes. Tlf: 994 87 813 m94sannes@gmail.com

NÆRINGSFORENINGENS STYRE

Ådne Kvernland
Leder

Kristin Gustavsen
Nestleder

Anne Merethe
Skogland

Leif A. Lorentzen

Marit Boyesen

Kenneth Gilje

Knut Roar Wiig

Dag Øyvind Meling

Arna Smistad

STAVANGER SENTRUM

NÆRINGSLOKALER I ALLE STØRRELSER

SJØUTSIKT

**Sentralt, like ved
Stavanger sentrum.**

Nye næringsbygg med eller uten skreddersøm!

Helt i sjøkanten i Stavanger nord kommer byens største næringsprosjekt. Allerede i oktober flytter de første inn; Handelshøyskolen BI, Stavanger kommune, hjemmebaserte tjenester, NAV, GMC, og Miris. Vi har ledige lokaler i sjøkanten, med fleksible løsninger og størrelser, mulighet for kontorfelleskap og varierte innflytningsdatoer. Trenger du et helt bygg, et halvt bygg eller mindre lokaler, ta kontakt med Lars Stangeland i dag og han vil vise deg både utsikten og mulighetene.

**Unike størrelser midt i Stavanger • BREEAM-sertifisert og Passivhus • Fleksible innflytningsmuligheter
Barnehage, restaurant og utecafé • Treningssenter • Business center**

BYFJORDPARKEN.NO

Kontakt Lars Stangeland på 913 40 190
lars.stangeland@gmc.no

**BY
FJORD
PARKEN**

Dette er regionens utfordringer i 2019

Hva er regionens viktigste sak ved inngangen til et nytt år? Rosenkilden har utfordret en rekke aktører med ulikt ståsted, og bedt dem reflektere over hva de mener er viktig og hvorfor. Svært mange er opptatt av at omstillingen fortsetter, andre av nødvendigheten av samarbeid. Også store prosjekter som har betydning for utviklingen i regionen får oppmerksomhet.

TEKST: STÅLE FRAFJORD TEGNING: STÅLE ÅDLAND

Omstillingsarbeidet må fortsette

Nødvendigheten av fortsatt omstilling er nyttårsønsket fra svært mange aktører i regionen ved inngangen til 2019.

Etter magre år, følger ofte gode. I Rogaland peker alle piler oppover igjen, spesielt innen energi. Det får store ringvirkninger for en region der mange har sitt arbeid knyttet til en spesielt lønnsom næring. Men nedturen fikk mange til å tenke nytt og reflektere over fremtiden og regionens utvikling. Behovet for omstilling har vært drevet både av konjunkturutvikling, et sårbart arbeidsmarked, teknologiske muligheter og ikke minst store globale klimautfordringer.

Viljen og evnen til omstilling må fortsette i samme spor om regionen skal lykkes, mener mange av aktørene.

Bjørn Sæbø, redaktør i Rogalands Avis

– Arbeidet med å styrke de beina som ikke hviler direkte på olje- og gassbransjen, må heies fram. Det er vesentlig at ny teknologi som utvikles i regionen støttes med både kapital og etterspørsel, og påfallende at Stavanger-regionens pengesterke stirrer blindt på eiendom når de skal investere. En del av denne kapitalen bør heller gå til selskaper som utvikler ny teknologi. Det er lite behov for fancy lokaler hvis vi ikke har bedrifter å fylle dem med.

Klisjé nummer to er bærekraftig. Deler av næringslivet har reagert negativt på Stavangers nye klimaplan, der det slås fast klimagasskutt på 80 prosent innen 2030. I stedet for å klage videre bør kritikerne lese gjennom FN-rapporten om 1,5-gradersmålet og ta inn over seg de dystre realitetene. Kraftige grep må tas, og med den viljen til å skape og fornye som finnes i denne regionen, bør Stavanger innta en ledende rolle som klimaby. Symbolkraften som ligger i at en internasjonal oljeby tar klimaansvar, vil garantert bli lagt merke til.

Bjørn Maaseide, gründer og investor

– Det er mye som kunne ha vært nevnt, men jeg synes det strategiske retningsvalget som ligger i navneendringen fra Statoil til Equinor sender noen sterke, viktige og fremtidsrettede signaler for vår region. Equinor vil være et svært sentralt lokomotiv for denne regionen i den transformasjonsperioden som ligger foran oss utover bare olje og gass. Selskapet har finansiell kraft til å bane vei med spennende innovasjon for regionen, Norge og verden.

Gunnar Kvasheim, redaktør i Dalane Tidende

– Når arbeidsledigheten igjen er tilbake på et lavt nivå, og knapphet på arbeidskraft er tema i flere bransjer, er det viktig at omstillingsarbeidet fortsetter med uforminsket styrke. De utfordringene vi stod overfor i kjølvannet av oljeprisfallet, har ikke blitt borte. Vi trenger omstilling, og det er viktig at Rogaland leder an når de mange mulighetene ved det grønne skiftet skal utnyttes. Arbeidet med å binde Sør-Rogaland tettere sammen som et bo- og arbeidsmarked må ha høy prioritet. Det innebærer at forlengelse av dobbeltsporet på Jærbanen kontinuerlig må stå på dagsorden.

Eimund Nygaard, konsernsjef i Lyse

– Omstillingen av regionen må fortsette selv om vi nå ser en bedring innen olje- og gassindustrien. Behovet for et mer differensiert næringsliv er ikke blitt mindre, og trykket må opprettholdes. Klimakampen må fortsette og forsterkes, men må i større grad baseres på det som virkelig hjelper og hvor innsatsen står i forhold til resultatene. Bevisstgjøring er viktig, men det er kanskje ikke nødvendig å plage vanlige innbyggere med tiltak som har liten reell betydning bare for å vise handlekraft.

Elisabeth Saupstad, reiselivsdirektør i Region Stavanger

– Etter en tøff omstillingsperiode har regionen jobbet målrettet med fokus på diversifisering for å sikre et sterkere næringsgrunnlag for fremtiden. Det viktigste for regionen fremover er nå å sikre at en fortsetter den gode jobben som er igangsatt og som en allerede ser har gitt gode resultater. Nye næringer er styrket og heldigvis peker pilene også oppover i energinæringen. Klarer vi å sikre vekst i flere næringer, vil det styrke vår konkurransekraft for fremtiden. Videre håper jeg vi som region klarer å jobbe godt på tvers av kommunegrenser og at kommunesammenslåingsdebatter ikke blir en begrensende faktor for utvikling.

Trine Stangeland, administrerende direktør i Sandnes Sparebank

– Etter oljeprisfallet i 2014 gikk norsk økonomi inn i en motbakke, noe vi merket godt i regionen. Bedrifter, ikke bare i oljesektoren, opplevde at ordrebøkene krympet og mange måtte minske arbeidsstokken. Det vi opplever nå, mot inngangen til 2019, er at arbeidsledigheten har falt, næringslivet ser mye lysere på fremtiden, og det sies at mange bedrifter blir nødt til å hente arbeidskraft utenfor regionen. Det økte aktivitetsnivået vil medføre økt tilflytting til regionen, noe som igjen vil være positivt for boligmarkedet og vekst i flere bedrifter. Jeg mener at det viktigste fremover vil være omstillingsevne og nytenkning. Jeg og mange med meg blir stolte når vi ser serien «Lykkeland» på NRK. Vi må imidlertid vokte oss for å ikke bli så «lykkelige» med bedre tider at vi glemmer å bruke ressurser i form av kompetanse og kapital på å sikre flere ben å stå på i et fremtidsperspektiv.

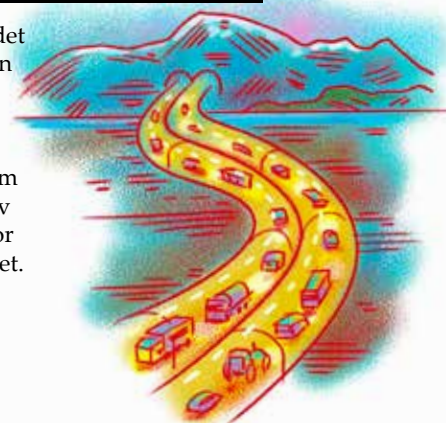
Christine Sagen Helgø, ordfører i Stavanger

– Tilrettelegge for arbeidsplasser og næringsutvikling blir en av de viktigste sakene for regionen også i 2019. Dette er viktig fordi vi fortsatt må jobbe med omstilling, herunder fortsatt gode rammevilkår for olje- og gasssektoren og det grønne skifte. Havbruk, mat, reiseliv og IKT må også styrkes. For å få dette til må regionen fortsatt ha fokus på innovasjon, teknologioverføring mellom sektorer, enda større fokus på markedsføring av regionen utad samt klyngeutvikling. Arbeidet må skje i et samarbeid mellom næringslivet, offentlig sektor og kunnskapsinstitusjoner.

Arne Austreid, konsernsjef i SpareBank 1 SR-Bank

– Først og fremst er jeg opptatt av at arbeidsmarkedet i regionen friskmeldes, slik at alle arbeidsføre har en jobb å gå til. Det betyr i neste omgang at bedriftene i området har klart å omstille seg, og hatt evnen til å manøvrere seg gjennom noen krevende år. Så er det viktig at vi fortsetter å dyrke fram gründere, som kan gi regionen et bredere og mer robust næringsliv framover. I tillegg mener jeg at regionen står overfor et mulighetsrom i forbindelse med det grønne skiftet. Kloge hoder og driftige folk fra denne regionen er i stand til å bidra med bærekraftige løsninger for å bedre klimaregnskapet. Ut av dette vil det kunne skapes nye bedrifter og mange spennende arbeidsplasser.

Klima og samfunnsutvikling

Regionens utvikling, klima, store samferdselsprosjekter, samfunnsutviklingen, nytt tinghus og behov for medisinerutdanning. Mange store saker i og for regionen får oppmerksomhet blant de aktørene Rosenkilden har utfordret.

JAN INGE REILSTAD, LEDER FOR KÅKÅ KVERULANTKATEDRALEN

– Det viktigste er å konsentrere seg om hvordan vi kan lage den byregionen vi trenger i fremtiden. Hvordan vi kan holde på og utvikle det store engasjementet rundt by- og regionutvikling som fins nå, ikke minst med den nye bomringen. Det er nå det gjelder å forvalte momentet og energien der ute til noe som endelig kan få regionen på skinner. Bli landets beste på å dra innbyggerne med i diskusjon om byens og regionens fremtid. Til dette trengs en offentlighet med medier som ikke er løpegutter for de mest opportunistiske og proteksjonistiske politikerne i regionen. Det trengs modige politikere som faktisk vil lage en region med enklere hverdag for folk flest, som vil legge ned byvåpnene. Vi lever i en tid hvor meningstapet er reelt, arbeidsplassene utsatt og hvor den teknologiske revolusjonen ryster oss på alle felt, og vi lever i en region hvor næringslivet i tillegg er enbeinet, med uforutsigbar demografi. Næringslivets vitalitet og fremtidstro har derfor aldri vært viktigere for Nord-Jæren.

RUNE HERSVIK, PARTNER I NORSK VIND ENERGI

– Den viktigste saken er at innbyggerne, næringslivet og energisektoren i vår region ikke bruker energi på å snakke ned vedtatte klare nødvendige mål på utslippskutt, men heller starter innovasjonsarbeidet og omleggingen nå for ikke å tape i konkurransen med de mer energieffektive og handlekraftige byene og de internasjonale industriene som leder an i kampen frem mot FNs vedtatte mål om klimanøytralitet og nullutslipp. De bilbutikkene i Rogaland som sammen med sine leverandører har nølt med å bestille og levere de nullutslippsvarene innbyggerne har etterspurt har allerede tapt millioner, mens de som startet offensivt tidlig med et klart mål har tatt viktige posisjoner og høstet som følge av omstillingen mot nullutslipp.

HARALD GUDMESTAD, DAGLIG LEDER I BRYNE INVEST

– For min del, så er det viktigste å få implementert «Regionssenteret Bryne» inn i regionsutviklingen på en god og bærekraftig måte. Helt klart så har betydningen av denne delen av Sør-Rogaland så langt blitt underkjent i det store fremtidige bildet. Men, mye tyder på at Regionalplan Jæren 2020-2050 er i ferd med å innlemme dette på en god måte. Så er det jo viktig å ha fokus på utvikling av kollektivnettet og strukturere næringsområdene, slik at en ikke i altfor stor grad opplever «hummer og kanari-miljøer», men næringsområder med synergier og kollektivdekning.

LARS HELLE, REDAKTØR I STAVANGER AFTENBLAD

– Hvis vi ser bort fra valget, er åpningen av Ryfast den aller viktigste saken for regionen i 2019, ja det er kanskje den viktigste saken på flere år. Nye transportmønstre vil skape helt nye former for bevegelsesmønstre, bosetting og næringsvirksomhet på begge sider av fjorden. Jærbuen og ryfylkingen har alltid stått kulturelt og sosialt nær hverandre. En nærmest sømløs forbindelse, uten ferjer, uten nattestengt og dobbelt tunnellop vil knytte oss tettere sammen på alle vis. Jeg er optimistisk, men også veldig spent på hva dette fører med seg, og håper at det blir brukt tid på forskning og dokumentasjon rundt dette.

MAGNHILD MELTVEIT KLEPPA, FYLKESMANN I ROGALAND

– For meg er den viktigste saken i 2019 barnefattigdom. Statistikken de siste årene viser at det er en kraftig økning i tallet på barn og unge som lever i lavinntektsfamilier i nesten alle kommunene i Rogaland. Barna har gjerne ikke råd til å delta på fritidsaktiviteter og lar være å gå i fødselsdager fordi de ikke har råd til gave. Tillit er for meg et viktig kjennetegn på et godt samfunn. Når forskjellene øker, risikerer vi å svekke tilliten blant folk. Da får vi et mer utrygt samfunn for alle. Slik kan vi ikke ha det. Vi har i det siste arbeidet mye med FNs barnekonvensjon i praksis i lag med kommunene. Arbeidet for trygge skolemiljøer fortsetter. Vi vet at flere barn blir sett og hørt, flere barn enn i fjor kjenner seg trygge og lærer også derfor mer i år enn i fjor. En trygg og god oppvekst er avgjørende for hvordan livet blir. Det er faktisk viktig at hele Rogaland drar i lag for barns beste.

HELGE BJØRNSTAD, SORENSKRIVER VED STAVANGER TINGRETT

– Etter mitt syn er noe av det mest positive for regionen at det er truffet en beslutning om å etablere en stor regiondomstol her i Sør-Rogaland ved at domstolene i Sandnes, Stavanger og Egersund slås sammen. Den nye stordomstolen skal lokaliseres i nytt tinghus i Stavanger og der er opsjonsforhandlingene i gang mellom Stavangerregionen Havn og Stavanger Utvikling på den ene siden og Statsbygg på den andre siden. Det bores nå og foretas grunnundersøkelser på tomte, hvilket er en milepæl. En ny stordomstol vil på en enda bedre måte enn i dag kunne tjene det regionale næringsliv og publikum for øvrig med raske og riktige avgjørelser av alle tvister som reises her i regionen.

EIRIN SUND, LO-LEDER I ROGALAND

– Viktigheten av at EØS-avtalen blir synliggjort for vår region og landet blir avgjørende. En skal og bør diskutere handlingsrommet som politikerne kan og skal bruke, men det vil være en katastrofe for næringslivet og arbeidsplassene våre om krefter som vil ha den bort vinner frem. I tillegg er det viktig med vår felles kamp for petroleumsindustriens fremtid. Vi må stå opp, sammen, for sannheten om hva den er og skal være. Det er ikke en solnedgangsindustri. Den er løsningen på våre regionale, nasjonale og verdens utfordringer når det gjelder tilgang til energi og ny bærekraftig teknologi. Det må vi med stolthet klare å si, sammen.

MARIT BOYESSEN, REKTOR VED UIS

– Regjeringen har satt av fem millioner kroner til en utredning av medisinstudenter i Stavanger. Det er en viktig sak for regionen. UiS ønsker også at studenter som studerer medisin i utlandet, kan ta de siste årene i Stavanger. Det kan skje gjennom et samarbeid mellom Stavanger universitetssjukehus, Universitetet i Stavanger og Universitetet i Bergen. Danmark utdanner alle sine leger selv, mens bare halvparten av norske medisinstudenter studerer i Norge. Å få undervisning lagt til Stavanger og utenlandsstudenter hjem vil tjene medisinstudentene, den regionale fagkompetansen og befolkningen.

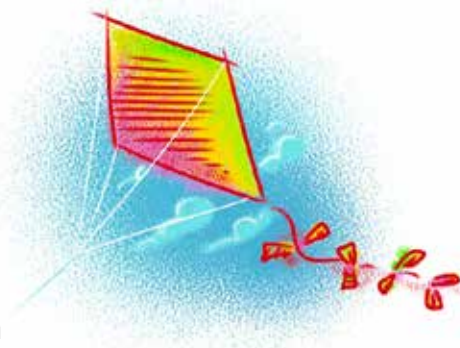
FRODE M. GJERALD, REDAKTØR I SANDNESPOSTEN

– Den viktigste saken er fortsatt hvordan arbeidsmarkedet utvikler seg. Vi har hatt en fin utvikling i 2018, men 2019 og 2020-årene forblir en omstillingstid, med fare for ny ledighetsvekst. Arbeidsmarkedet påvirker alt og alle. Derfor er dette regionens sak nummer én. Det som opptar mange fortsatt, er bompenger. Det store spenningsmomentet blir hvordan dette kan prege valgkampen og resultatet i september. I Sandnes skal tre partier ha bompenger som sin fanesak i det kommende valget. Hvordan vil dette vise igjen i det nye bystyret? Kan dette påvirke styrkeforholdet mellom dagens posisjon og opposisjon? Får Wirak og Borgli fornyet tillit? Klarer Inger Klippen å ta Høyre tilbake i førersetet? Mange spørsmål. Jeg ser få sikre svar nå. Et annet spenningsmoment er hva som skjer med Nye Sandnes. Og ikke minst; når løstes spørsmålet om sammenslåing av Stavanger og Sandnes opp igjen? Overgangen fra 2018 til 2019 er inngangen til et nytt, spennende – og litt uoversiktlig år. Det er vrient å spå hvor dette ender.

Samarbeid i regionen

Samarbeid – på tvers av kommunegrensene – har vært et område som er blitt problematisert i løpet av 2018. Det dreier seg både om politiske samarbeid på tvers av kommunene, og også samarbeid mellom næringsliv, politikk og administrasjon på viktige områder innenfor arealplanlegging og tiltak. Mange av de aktørene som er bedt om å si sin mening om den viktigste saken for 2019 trekker nettopp frem samarbeid – på flere områder – som regionens viktigste sak.

Leif Anker Lorentzen, lufthavnsjef i Avinor Sola:

– Det viktigste tror jeg vil være å utvikle det regionale samarbeidet gjennom å tenke raust nok og samtidig stort nok. La de visjonære i regionen få komme til ordet til inspirasjon for alle andre, samtidig som vi alle jobber i erkjennelsen av at ingen lykkes alene. Vilje og evne til samarbeid for å nå ambisiøse mål vil i årene som kommer være langt viktigere enn prisen på et fat olje.

Ole Henry Slette, banksjef ved Handelsbanken Stavanger Straen:

– Jeg ser et bedre samarbeid i regionen som den viktigste saken neste år. Selv om vi nå ser økt aktivitet i deler av det lokale næringslivet, spesielt innenfor

noen segmenter i oljeservicenæringen, vil det være et økende behov for omstilling i næringslivet i regionen de neste årene. I denne omstillingsprosessen vil det være viktig at regionen står sammen for å gi det lokale næringslivet best mulige rammebetingelser. I tillegg ser vi at aktiviteten innenfor anleggsbransjen avtar, samtidig som det er behov for å gjennomføre store regionale prosjekter, spesielt innenfor samferdsel. Et dårlig samarbeidsklima mellom kommunene lokalt kan gi ytterligere forsinkelser på disse prosjektene, med store ringvirkninger for næringslivet i regionen.

Alfred Ydstebø, konsernsjef i Base Gruppen:

– I Base Gruppen er vi opptatt av samspillet mellom samfunn og næringsliv. Sammen må vi evne å skape nye og fremtidsrettede arbeidsplasser, attraktive boområder og naturlige møteplasser. For å få gode løsninger må samspillet være tett og forutsigbart. Tilpassede sentrumsplaner, arealplaner og regionalplaner blir viktige og grunnleggende for at regionen skal trekke til seg gode krefter og hoder. Det må fokuseres på medvirkning og involvering i alle faser og på alle nivåer. Vi ønsker at dette samspillet skal prege 2019, lokalt og regionalt.

Solveig Ege Tengesdal, fylkesordfører i Rogaland:

– Jeg velger meg samarbeid – for å realisere prioriterte samferdselsprosjekter både nord og sør i fylket. Ryfast åpner høsten 2019 og åpner nye muligheter for innbyggere og næringsliv i Ryfylke, indre deler av Haugalandet og Nord-Jæren. Planlegging av videre dobbeltspor fra Sandnes og sørover vil gi viktige arealavklaringer for by og tettstedene langs Jærbanen. Utbyggingspakke Jæren forberedes og gjøres klar for behandling inkludert tverrforbindelsen Foss-Eikeland mellom FV44 og E39. Bussveien med igangsetting og realisering av flere delstrekninger. Vi vil mye samtidig som vi har knappe arealressurser, derfor må vi tenke mer arealeffektivt. Dette vet profesjonelle utbyggere alt om. Så må vi som er politiske beslutningstakere tenke tilsvarende for de områdene vi forvalter på vegne av våre innbyggere og etterkommere. Det handler om klima og miljø; behovet for nærhet mellom bosted og arbeidsplass, muligheter for å velge kollektive løsninger framfor egen persontransport, og det handler om jordvern og naturmangfold. Samtidig må vi forberede oss på strammere inn sin andel av finansieringen av viktig infrastruktur og forutsetter større grad av egenfinansiering for store vei og kollektivprosjekter.

Før styrte vi skip, nå leder vi flåter.

Hva blir det neste?

Smedvig investerer i prosjekter vi tror på. For hundre år siden seilte vi skip over hele verden, og navigerte etter kompass. I dag er ett av våre største prosjekter navigasjonsverktøyet NAVTOR, som automatiserer flåteoperasjoner og planlegging. Nytenkende prosjekter som dette, som gjør nytte for samfunnet, er akkurat det vi ser etter i Smedvig.

Med ledelse i sentrum

Gjennom ti år har Lederskolen gitt ledere faglig påfyll og inspirasjon. Over 15.000 har deltatt på Lederskolen siden starten i 2009.

Da Lederskolen ble startet for ti år siden var det for å møte et udekket behov hos medlemmene i Næringsforeningen. Temaet ledelse har alltid scoret høyt på foreningens medlemsundersøkelser og dermed inngikk Næringsforeningen et samarbeid med BI og med daværende direktør Bjørn Bugge.

– Vanligvis tar det tid å bygge opp slike satsinger, men Lederskolen ble en suksess fra første samling sier Harald Minge, administrerende direktør i Næringsforeningen.

Minge tror mye av suksessen handler om selve formen på konseptet.

– Det er fredag formiddag, vi starter med rikelig tid til nettverksbygging og mange kommer jo opptil to timer før selve foredraget for å møte kolleger. To økter på 45 minutters undervisning er også akkurat passe, og etterpå er det jo fortsatt mye igjen av arbeidsdagen.

– Mye av hensikten med Lederskolen er å sette god ledelse på dagsorden og gjøre det til et konkurransefortrinn for regionen, forklarer Minge.

Ledelse i perspektiv

BI Stavanger har vært en tett og viktig samarbeidspartner fra starten av. Mye av programmet består av Handelshøyskolen BI sine engasjerte og engasjerende forelesere.

– Det aller viktigste er likevel kvaliteten på foredragsholderne som i all hovedsak er fra BI-systemet. Vi får en kombinasjon av faglig tyngde og sjelden fortellerevne. Jeg vil si at det i Lederskolens tiårige historie har dukket opp en ny generasjons foredragsholdere som uten problemer fengsler en forsamling på opptil 300 deltakere. Ledelse blir satt i perspektiv, for eksempel når Steinar Bjartveit bruker det gamle Romerriket som referanse, sier han.

Der akademisk og næringsliv møtes

– Intensjonen med samarbeidet har fra starten av vært å krysse akademisk og næringsliv. Å få være med å utvikle en arena hvor akademisk og næringsliv møtes for å bygge broer og skape synergier har vært enormt givende. Det skjerper oss i vårt arbeid, sier Hege Hovland, studieleder ved BI Executive.

Lederskolen er en mulighet for BI til å plukke opp trender og behov, samtidig som det gir handelshøyskolen mulighet til å dele av sin kompetanse til næringslivet i regionen, mener Hovland.

– Lederskolen er et nettverk der vi blander akademikere, studenter, BI Alumni og næringslivsledere, noe vi ser på som en unik arena for regionen. Det å invitere til

«hjemme hos oss» en fredag i måneden er stor stas, og samarbeidet med Næringsforeningen er utrolig betydningsfullt for oss, sier hun entusiastisk.

– Når vi nå feirer Lederskolen gjennom ti år kan vi love både kjente og kjære gjensyn, men også nye ansikter skal prege jubileumsåret.

Det hele braker løs med en jubileumsmiddag, Leaders Night, 24. januar på Clarion Hotel Stavanger. Her serveres mat og drikke i en behagelig miks av underholdning og interessante innlegg fra scenen. Programkomiteen kan foreløpig røpe at Steinar Bjartveit, Tor Arnesen og Christian Eriksen er bekreftet.

– Nå er vi klare for en skikkelig jubileumsfest den 24. januar og da er det naturlig at flere av foredragsholderne med høyest score kommer på besøk. Dette blir en skikkelig festaften og da gjelder det å kjenne sin besøkelsestid, sier Minge.

Best på feil

Utover våren blir det som vanlig en kombinasjon av innledere fra BI og fra næringslivet som står på talerstolen. Øyvind Kvalnes har skrevet boka «Fallibility at Work: Rethinking Excellence and Error in Organizations». Boken bygger på samtaler med ledere og medarbeidere i profesjoner hvor det er ekstra viktig å være best på feil. Kvalnes mener at ledere trenger å takle menneskelige feil på en konstruktiv måte. I boken har han samlet på lederes erfaringer med å takle tabber og hvordan de bruker feil til å utvikle egne ferdigheter på jobb.

På Lederskolen i februar snakker han om hvordan ledere kan jobbe konstruktivt med feil, slik at bedriften blir kilder til læring og utvikling.

I mars får vi besøk av Tom Georg Olsen, styreleder, konserntjener og medgründer i Miles AS. Olsen vil presentere en forretningsmodell uten budsjetter og kvantitative mål. Temaet er tillitsbasert ledelse. Olsen vil snakke om hvorfor dette gir konkurransefortrinn, og hvordan går man frem for å skape tillit mellom leder og medarbeidere og vice versa.

– Tillit er risiko og ansvar hånd i hånd. Det gir mer ledelse, men færre ledere, mener Olsen.

Harald Minge, administrerende direktør i Næringsforeningen.

Hege Hovland, studieleder ved BI Executive

NOEN AV HØYDEPUNKTENE FRA MØTEVÅREN 2019

JANUAR

- 04. Aksjeåret 2019
- 24. Utsikter 2019
- 24. LEDERSKOLEN 10 ÅR: Leaders Night
- 31. Energiåret 2019
- 31. Byggebørsen 2019

FEBRUAR

- 01. Agenda
- 12. Styreskolen I
- 15. LEDERSKOLEN II: Best på feil
- 19. Vestlandskonferansen 2019
- 22. Salg for vekst I

MARS

- 07. Trade and business USA
- 15. Slik øker du verdien av nettstedet som salgskanal
- 20. Treffpunkt Stavanger: Herlige Hillevåg
- 22. LEDERSKOLEN III: Tillit som strategi

APRIL

- 02. Ny og nysgjerrig
- 03. Salg for Vekst II
- 04. LEANDagen 2019
- 09. Styreskolen II
- 25. Generalforsamling

MAI

- 03. LEDERSKOLEN IV: Prestasjon i gode og dårlige tider
- 07. Selg mens du sover!

Se naeringsforeningen.no for oppdatering.

Anne Wenche Østhus har gjennom sine 15 år i Aker Solutions fått de særegne prosjektdynamikkene godt under huden. Hun har lyktes med å lede tunge prosjekt både i gode og dårlige tider. Sammen med Irene Grastveit avrunder de sesongen med et blick på hva som skal til for å prestere i vanskelige tider.

Tom Georg Olsen, styreleder, konserntjener og medgründer i Miles AS

Vår populære serie, Salg for selgere, fortsetter under nytt navn, Salg for vekst. Her får du salg og marked satt i system! Temaer i vår blir blant annet inbound marketing og salgspitching. Videre vil du denne våren ha mulighet til å lære mer om digital leadsgenerering og søkeroptimalisering. Treffpunktene rundt om i regionen står også klare med sine aktiviteter. Det samme gjør Agenda og Styreskolen.

Folk

Anne Lindmo inntar igjen Sandnes når FOLK står på programmet 29. mars. Årets tema er hvordan tillit gjør gode ledere og medarbeidere enda bedre. Det handler om verdien av tillit og hvordan vi får det beste ut av folk.

Blant foredragsholderne finner du blant andre Eldar Sætre, konsernsjef i Equinor, futurist Stefan Hyttfors og Rune Semundseth. Sistnevnte er «tankevekker og struktør», samt daglig leder i Businessmastering AS. Semundseth holder foredrag som er sterkt aktiviserende og gjør deltakerne i stand til å tenke gjennom egne forbedringsmuligheter og til å ta bevisste og fordelaktige valg. Du får garantert en opplevelse! Journalist og forfatter Mah-Rukh Ali er også på programmet. På FOLK

2019 snakker hun om fake news og tillit til media. Konferansen går av stabelen 29. mars og er et samarbeid mellom Sandnes Sparebank og Næringsforeningen.

Mah-Rukh Ali kommer til FOLK i mars. Foto: mahrukhali.no

Møtene våren 2019

Næringsforeningen byr på flere spennende nyheter i vår. Det blir som vanlig en travel og fullspekket møtekalender.

– Vi legger ned mye tid på møtene, og har som mål å være aktuelle for alle våre medlemmer. Det er viktig for oss at medlemmene finner tema som de er opptatt av, sier Inger Tone Ødegård, strategidirektør i Næringsforeningen. Hun og teamet i Næringsforeningen ser fram til å ønske velkommen på vårens møter.

ALL INCLUSIVE GOOD FOR BUSINESS

VELKOMMEN TIL BUSINESS CENTER STAVANGER

Velg mellom enkle cellekontor eller flere kontorplasser sammen i Stavanger sentrum. Bemannet resepsjon. Nevnte vi at det er ca 30 andre spennende bedrifter også på huset? Topp kvaliteter og mange kjekke frynsegoder. All inclusive sier vi.

www.business-center.no

INTERESSERT I Å LEIE KONTOR? Kontakt Merethe Svensen/ms@ogreid.no/+47 948 88 908

**BUSINESS
CENTER**
STAVANGER

**ØGREID
EIENDOM**

Makta kan påvirkes

EINAR BRANDSDAL • statsviter

Skal vårt demokrati fungere godt, bør kunnskapen om hvordan vi kan påvirke politikken deles med flest mulig. Derfor er det kjærkommet at det er skrevet en selvhjelpsbok om effektiv påvirkning av makta.

I et idealdemokrati skal alle stemmer telle likt. I virkeligheten har det aldri vært slik. Professor Stein Rokkan formulerte i 1966 setningen som alle norske statsvitere kan uttale i søvne: «Stemmer teller, men ressurser avgjør». Men hvilke ressurser som gir makt, varierer over tid. I min studietid satt de store organisasjonene – både på arbeidstaker og arbeidsgiversiden – rundt regjeringens forhandlingsbord. Systemet ble betegnet som den korporative stat. I dag sitter de godt organiserte interessene rundt de samme bordene, men nå har de med seg kommunikasjonsrådgivere, og det har blitt en kamp om å vinne den offentlige dagsorden på en mer åpen måte. Statsvitere tar ordet «lobbydemokratiet» i sin munn. Profesjonelle lobbyister i godt betalte kommunikasjonsbyråer, bedrifter med egne kommunikasjonssjefer og de store firmaene med godt bemannede kommunikasjonsavdelinger, driver alle politisk påvirkningsarbeid. At det innføres regler for registrering av hvem som lobber hvor og når, er et tegn på at det virker. Systemet må reguleres for å beskytte demokratiet mot pervertering. Men uansett; i lobbydemokratiet er det igjen de mest ressurssterke stemmene som oftest blir hørt.

Alle kan påvirke

Er påvirkning av makta så vanskelig? Trenger man svindyre kommunikasjons eksperter for å nå fram? Nei, sier forfatterne av boka «Jakta på makta – 12 råd for effektiv påvirkning», Bård Vegar Solhjell og Ketil Raksnes. De er begge statsvitere, Raknes med erfaring som kommunikasjonsrådgiver i Burson-Marsteller og som statssekretær. Solhjell har vært statsråd i både kunnskapsdepartementet og miljøverndepartementet, og er i dag generalsekretær i WWF Verdens naturfond. De har med andre ord begge solid bakgrunn for å gi oss råd om hvordan vi kan påvirke.

Og det er mulig for David å vinne over Goliat, sier de, og har eksempler på det. Et av disse er suksessen til Folkeaksjonen oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja. Den startet med både mektige samfunnsaktører og opinionen imot seg. I dag har «de mektige» kastet kortene og opinionen har snudd. Boka gir ikke bare innsikt i hvordan drive god lobbying, den forteller også hva man ikke bør gjøre. Her mener jeg det er ferske og gode eksempler på å trå feil i vår egen andedam.

Bom av bommotstandere

1. oktober ble bypakke Nord-Jæren erklært for åpnet. Det er et bompengesystem der det er vanskelig å konkretisere hva man betaler

«Spesielt i vårt distrikt kan ingen sove trygt uten å forvente omkamper.»

Einar Brandsdal

for, der bydeler splittes både i to og tre, der de som har råd kan skaffe seg bil nummer to – en subsidiert elbil som passerer gratis – og de som ikke har nubbesjanse til å unngå rushtidsavgift, må betale dobbelt. Mange av oss sa nok er nok. Facebook-gruppen Bomfritt Jæren fikk nær 70.000 følgere og det ble mange folketog. Men påvirket det makta, fylkeskommunen, statsråden, veivesen og direktoratet i nevneverdig grad? Nei, og etter min oppfatning er årsaken at mange av påvirkningsrådene til Raknes og Solhjell ikke ble fulgt. Det ble dårlig organiserte aksjoner, enkeltaktører med personlige markeringsbehov, en

strategi som var vanskelig å forstå, få allianser med andre organiserte interesser, og noen som var mer interessert i å bygge partier enn å vinne fram med selve saken. Da bomstasjonene ble utsatt for sabotasje og «uniformerte ledere» inntok bystyresalen i Stavanger, var demokratiske spilleregler og folkeskikk brutt. Når tilhengere begynner å ta avstand fra sine egne ledere, er slaget tapt.

Preikestolen som forsvant

«Noen har snakket sammen», sa Wirak før han ristet av seg den verste skuffelsen over at kommunalministeren sørget for at konkurransen om nytt kommunevåpen i Sandnes ble avlyst. Ja, selvfølgelig har noen snakket sammen, det må man jo i politikken!

«De må selvfølgelig selv avgjøre hvordan de vil gjennomføre dette, men jeg bruker ikke en halv kalori på saken. Preikestolen kommer aldri til å bli en del av Strand», sa Wirak til Aftenbladet 10. mai i fjor.

Wirak er en mann med kullsviertro på formelle organer. Med et storting som har sagt ja til sammenslåing av Forsand og Sandnes, en fylkesmann som måtte være lojal til kommunestyret i Forsands nei til Kolabygdas ønske, burde løpet være kjørt. Men spesielt i vårt distrikt kan ingen sove trygt uten å forvente omkamper. Og David kan som sagt slå Goliat; haren i Æsops fabler ble også slått av skilpadden da han la seg til å sove før målstreken.

Wirak beklaget at han ikke var invitert til møtet Strand-ordføreren hadde med statssekretæren. Ønsker man å påvirke, venter man ikke på invitasjon, man inviterer selv. En lærdom jeg leser ut av boka jeg omtaler, er at makta jevnlig bør legge øret mot jorda og høre om det er liv i grasrota. Er det det, kan det være verd å bruke noen kalorier på å finne ut hva det kan innebære. Liten tua kan som kjent velte stort lass.

Innflytting
våren 2019

Overlegent?
- Bo på Forus -

KVARTAL

× F ×

DESTINO

Flotte og romslige leiligheter på Forus, Stavanger!

Store familieleiligheter, størrelser fra 112-126 m² og 2-3 soverom. Priser fra 4.990.000,- + omk
Alle med fast parkering i lukket parkeringsanlegg. Se mer på kvartal-f.no

FLOTTE UTEOMRÅDER

FORUSSTRAEN – CA 500 M

UTSIKT MOT GANDSFJORDEN

BUSS – 50 M / BUSSVEIEN – CA 500 M

UTBYGGERE:

Stavanger Klima as

NORGESHUS
Tveit og Hafnor as

aktiv.

Geir Helgeland 45 00 77 62 gh@aktiv.no
Trond Kristoffersen 45 00 77 61 tk@aktiv.no

Klimaplan med store konsekvenser

Dersom Nye Stavanger skal redusere sine klimautslipp med 80 prosent innen 2030, må all motortransport på vei og på sjø elektrifiseres i løpet av 11 år. I tillegg kan målet få store konsekvenser for dyrehold og matproduksjon. Det viser tall Rosenkilden har hentet inn.

TEKST: STÅLE FRAFJORD TEGNING: STÅLE ÅDLAND

I november vedtok bystyret i Stavanger ny Klima- og miljøplan for kommunen. Flertallet så vekk fra administrasjonens innstilling, og vedtok et mål om å redusere klimautslippene med 80 prosent innen 2030.

Det vil i så fall medføre radikale endringer: Båter, kjøretøy og redskaper må elektrifiseres, hus må utstyres med solcellepaneler, vedovner byttes ut og enorme investeringer må til både i kommunen, i næringsliv og blant kommunens innbyggere.

Kravet til utslippsmengde vil i høy grad forsterkes når kommunen om bare ett år slår seg sammen med Rennesøy og

Finnøy – kommuner med en helt annen næringsstruktur og utslippsutfordringer enn Stavanger. I Rennesøy og Finnøy er klimagassutslippene i mindre grad knyttet til transport og oppvarming, men til jordbruk og matproduksjon. Det er det så langt ikke tatt høyde for i kommunens klimamål.

Statistikk for klimagassutslipp i kommunene viser at utslippene fra Rennesøy og Finnøy er langt høyere per innbygger enn i Stavanger. Mens utslippsandelen i Stavanger i 2015 lå på 2,5 tonn per innbygger i 2015, lå andelen i Rennesøy og Finnøy på hele 18 og 17 tonn per innbygger. Rennesøy og Finnøy sto i 2016 for hele 32,5 prosent av utslippene i det som blir Nye Stavanger, med bare seks prosent av befolkningen. I praksis kan det få store konsekvenser om utslippsmålet bystyret har satt skal omfatte hele den nye kommunen.

Husdyr og mat

Dersom man legger den vedtatte klimaplanen til grunn må Nye Stavanger redusere sine utslipp fra 468.234 tonn CO₂-ekvivalenter i 2015 til 93.647 tonn innen 2030. Fordøyelsesprosesser til husdyr i Rennesøy, Finnøy og Stavanger står i dag alene for 30.000 tonn, eller 32 prosent av de utslippene som flertallet av politikerne i Stavanger bystyre mener kommunen totalt skal slippe ut i 2030.

Tar man med utslipp knyttet til jordbruksarealer i forbindelse med dyrking av mat, vil utslipp fra husdyr og matproduksjon på friland utgjøre hele 51 prosent av den utslippsandelen politikerne i Stavanger ser for seg om 11 år. Det er en utslippsandel man i liten grad kan gjøre noe med. I dette tallet er ikke oppvarming i forbindelse med produksjon av mat i drivhus medregnet.

Elektrifisering

2015 er satt som sammenlikningsåret for å kunne måle reduksjonen i utslipp frem mot 2030. Utslippene til transport på sjø og land,

jordbruk, industri og olje sto da til sammen for 83,3 prosent av utslippene i de tre kommunene, mens utslipp fra oppvarming, avfall, forbrenning og energiforsyning utgjorde resten.

Målet om 80 prosents nedgang i utslippene innebærer en reduksjon på totalt 374.587 tonn i 2030 sammenliknet med 2015. Det tilsvarer nær de samlede utslippene for all transport og alt jordbruk i dag – til sammen. Det meste av kjøretøy og båter må være elektrifisert om målet skal nås. I tillegg må dyrehold og matproduksjon i Nye Stavanger enten reduseres eller utelates som utslippsfaktor i klimaregnskapet om 80 prosentmålet skal opprettholdes.

Ikke nevnt

Klimautslippene fra Rennesøy og Finnøy er ikke nevnt og tallfestet i det omfattende materiale som er utarbeidet av Stavanger kommune i forbindelse med Miljø- og klimaplanen 2018-2030.

De er heller ikke en del av den kost-nytte analysen som NIRAS – et internasjonalt og tverrfaglig ingeniørkonsultantselskap – har utført på oppdrag av Stavanger kommune for å se på effekten av alle de tiltakene som er foreslått for å redusere klimautslippene. Det skyldes at Klima- og miljøplanen som er vedtatt og handlingsplanen som følger, per i dag ikke omfatter Finnøy og Rennesøy.

Har økt i Nye Stavanger

Utslippene fra Stavanger har holdt seg på samme nivå på om lag 290.000 tonn fra 2009 frem til 2016, med unntak av 2015 der utslippene var nær 330.000 tonn.

I Rennesøy har det årlige utslippsnivået i samme periode økt fra cirka 70.000 tonn til 83.000 tonn, mens Finnøy i 2016 lå på samme nivå som i 2009 med 59.000 tonn. For Nye Stavanger har det årlige utslippet økt med 4,7 prosent fra 2009 til 2016.

Jordbruket alene står for 44,2 prosent av de totale utslippene på Finnøy, og 35,6 prosent samlet for Finnøy og Rennesøy. I Stavanger utgjorde klimautslippene fra jordbruket i 2015 bare 2,1 prosent.

DETTE ER SAKEN

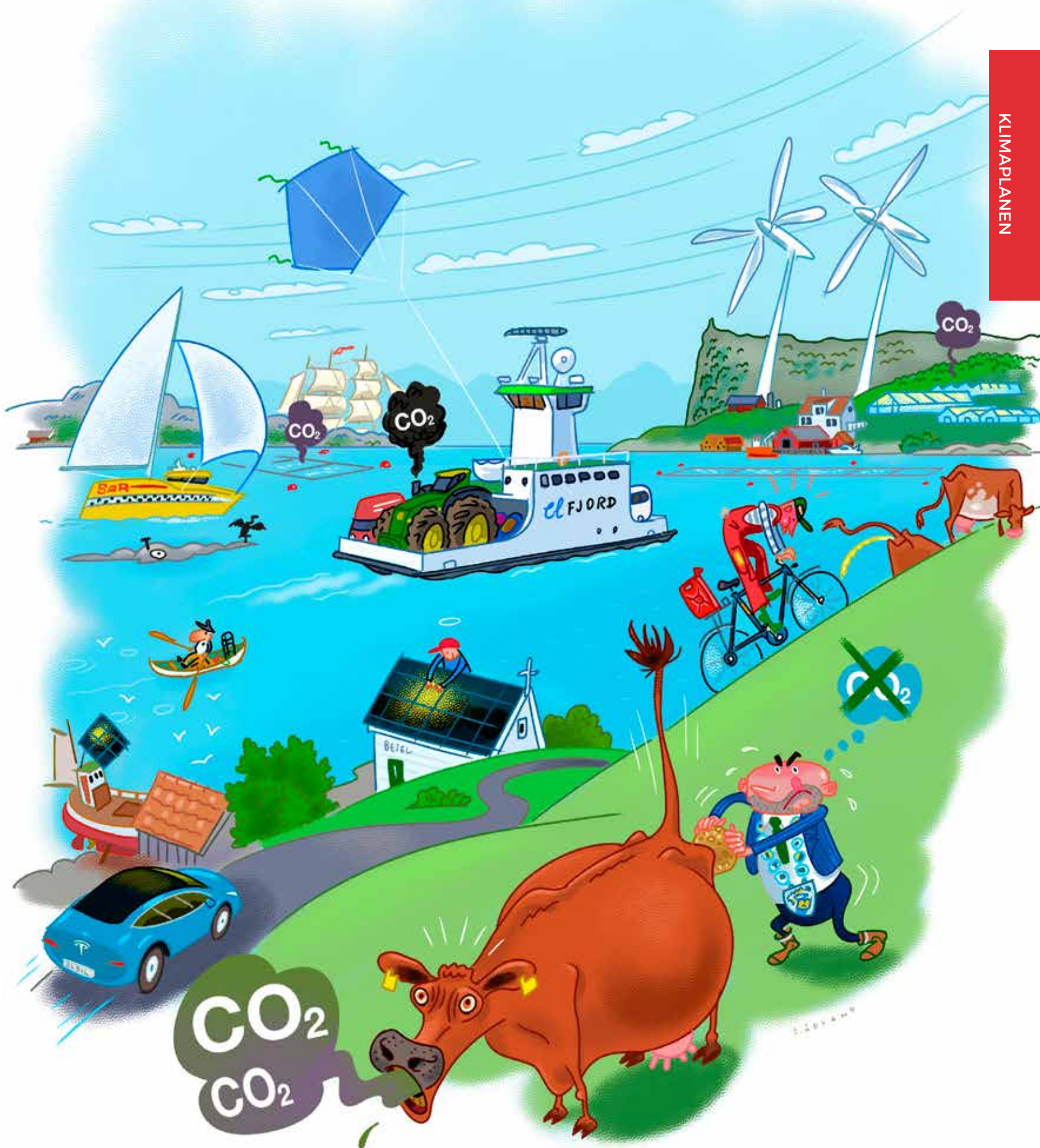
26. november i fjor vedtok flertallet i Bystyret i Stavanger en Klima- og miljøplan som innebærer at klimautslippene i kommunen skal reduseres med 80 prosent innen 2030.

Administrasjonen i kommunen hadde lagt frem et forslag om kutt på 50 prosent, samt en handlingsplan for hvordan kommunen skal nå målene.

De nær 140 forslagene i handlingsplanen er tilpasset et kutt i utslippene på 50 prosent, ikke 80 prosent som flertallet av politikerne vedtok.

Til sammenlikning har Norge har forpliktet seg på et kutt i klimautslippene på 40 prosent innen 2030. Det samme har EU.

EUs klimamål innebærer også at minst 27 prosent av energiforbruket skal dekkes av fornybare kilder.

– Hvis ikke næringslivet er med, og ser på hvilke muligheter som ligger i et grønt skifte, da har vi tapt. Men jeg opplever et næringsliv som er fremoverlent, sier Per A. Thorbjørnsen, gruppeleder i Venstre i Stavanger.

– Målet er realistisk

Leder av kommunalstyret for miljø og utbygging, Per A. Thorbjørnsen (V), mener målet om et kutt i klimautslippene på 80 prosent innen 2030 er innenfor rekkevidde. Men det fordrer oppfølging både lokalt, fra staten og næringslivet, mener han.

Vi snakker om et mål vi skal strekke oss mot. Det er vanskelig og komplisert, men det å ikke nå målet er nesten uutholdelig i forhold til konsekvensene, sier Thorbjørnsen.

Thorbjørnsen understreker at det klimamålet bystyret har vedtatt kun gjelder for dagens Stavanger kommune, selv om Klima- og miljøplanen går frem til 2030.

– Det er realisme i 80 prosentmålet for dagens Stavanger kommune. Det ligger åpenbart noen utfordringer tilknyttet Finnøy og Rennesøy, men det er litt vanskelig å legge noen premisser nå. Det vil komme en revidert utgave av planen som skal behandles av det nye bystyret i 2021, som fanger opp at vi har fått tomat- og landbruksproduksjon inn i porteføljen. Men prosessen vil starte allerede nå.

Utslipp i forbindelse med transport og oppvarming står alene for 88 prosent av utslippene i kommunens klimaregnskap. Thorbjørnsen tror kommunen kan være gjenomelektrifisert i 2030 på transport på vei og sjø, og at man også er kommet langt med å utnytte kloakk til varme.

– At elektrifiseringen kommer til å skyte ytterligere fart er jeg rimelig sikker på. Det vil også skje mye på andre

Ingen hensyn til kommunestruktur

Stavanger kommune har vedtatt en Klima- og miljøplan som i liten grad tar hensyn til kommunestrukturen i regionen.

Det er klimaregnskapet for den enkelte kommune som ligger til grunn for reduksjonsmålene og for arbeidet med tiltak og oppfølging som skal sørge for at målene nås. Regnskapet viser hvor store utslippene er innenfor ulike sektorer, men det betyr ikke nødvendigvis at det er kommunene folk flest bor som må ta konsekvensene i form av klimaregningen.

Dette betyr i praksis at om båthavnen, lufthavnen eller forbrenningsvarmeanlegg som forsyner innbyggere med varme ligger i nabokommunen, slipper man billig unna.

I klimaregnskapet for Stavanger har man eksempelvis ikke utslipp fra luftfart. Sola kommune derimot, hadde i 2015 et utslipp på 42.000 tonn som følge av utslipp fra fly og helikopter. Selv om

en høy andel av dem som reiser med fly eller helikopter er bosatt i Stavanger og Sandnes, får denne trafikken ingen innvirkning på egne utslippsmål.

Det samme gjelder for forbrenningsanlegg fra avfall. Forbrenningsanlegget som også forsyner Stavanger med fjernvarme, ligger i dag i Sandnes kommune. Det betyr at Stavanger i sitt klimaregnskap i 2015 kunne notere utslipp av knappe 215 tonn innenfor denne sektoren. Sandnes må ta «belastningen» alene med et utslipp på 55.700 tonn i sitt klimaregnskap.

Dyrehold og matproduksjon er en annen sektor der storbyene og forbrukerne ikke belastes med klimautslipp, fordi nabokommunene med høy grad av dyr- og matproduksjon får utslippene i sine klimaregnskap.

områder, eksempelvis innenfor bruk av solenergi.

Samtidig understreker han at det ligger noen viktige premisser i bunn for å nå målet. Bypakken vil være ekstremt avgjørende for om man lykkes, mener Thorbjørnsen.

– Hvis vi tukler med den slik at vi ikke klarer nullveksten, at ikke bussene elektrifiseres og at vi ikke opprettholder rushtidsavgiften, da vil vi slite. Hvis Stortinget går bort fra målet om at alt nybilsalg skal være el-biler fra 2025 vil vi få ytterligere problemer med å nå målet.

På nytt

– Er det naturlig at 80-prosentsmålet vil omfatte hele den nye kommunen?

– Det er målet at man opprettholder prosenten, og at den omfatter hele kommunen. Så kan det bli noen områder som ikke faller inn under 80-prosentsen slik som eksempelvis luftfarten gjør i dag. Det vil si at man sier at CO₂-utslipp fra

ordinært dyrehold holdes utenfor, men at tomatproduksjon som går på naturgass i dag skal være 80 eller 50 prosent. Det går an å tenke seg at noen områder som er for kompliserte tas ut.

– Men blir ikke det veldig feil om man skal holde enkelte utslipp utenfor regnskapet?

– Dette er jo teori akkurat nå, den videre prosessen må avklare det. Om ordinært dyrehold på Finnøy og Rennesøy skal regnes med er mer et spørsmål om nasjonale og overordnede føringer på dette feltet, enn om kommuner med landbruk skal inngå noen helt spesielle regler. Tomatproduksjonen er nok mer en utfordring.

Misvisende

– Blir ikke Stavangers klimaregnskap misvisende når fjernvarme fra Sandnes, flyreiser fra Sola eller dyrehold på Rennesøy og Finnøy ikke skal regnes med?

– Premissene er slik at noe ikke er med. Det har vi måttet forholde oss til. Det vi har

gjort er å ta behovet for å kutte i utslippene på ramme alvor på de områdene vi faktisk har ansvar for, og gå foran med et godt eksempel både overfor næringslivet og egne innbyggere.

– Men hvis ikke næringslivet er med, og ser på hvilke muligheter som ligger i et grønt skifte, da har vi tapt. Men jeg opplever et næringsliv som er fremoverlent.

– Er det realisme mellom målsettingen som settes og handlingene som må til?

– Jeg opplever at det er en forskjell mellom dem som går inn for 50 og 80 prosent. For meg handler det om i hvor stor grad en tar bakteppet med seg inn i debatten. Det er alvorlig. Dersom vi politikere ikke viser vei og setter målet høyt, er det større sannsynlighet for at oppvarmingen blir på tre grader og ikke 1,5 grad. Den siste FN-rapporten viser hvor dramatisk forskjellene er mellom to grader i Paris-avtalen og 1,5. Vi svikter våre barn og barnebarn om vi i 2018 ikke klarer å sette mål som innebærer at vi skal styre mot 1,5-gradersmålet.

Først by – så land

Den nye Klima- og miljøplanen og tilhørende handlingsplan, gjelder bare for nåværende Stavanger kommune. Verken Finnøy eller Rennesøy – som blir en del av kommunen om et knapt år – omfattes av planen. Det bekrefter Leidulf Skjørestad, direktør for Bymiljø og utbygging i Stavanger kommune.

Vi har i vårt arbeid vært tydelig på at det skal lages en klimaplan for Stavanger som må gjøres gjeldende nå, nettopp for å tydeliggjøre klimaplanens betydning i forhold til storbyutfordringene. Det fremgår imidlertid at etter etableringen av Nye Stavanger skal det utarbeides en konkret handlingsplan med tilhørende indikatorer for de blågrønne næringene. Her vil en gjennomgå både mulige tiltak og målsettinger. I dette arbeidet vil vi ha fokus på landbruk og havbruk. Bystyret i Stavanger forventer at denne utvidelsen av planen kommer rimelig raskt etter at Nye Stavanger er etablert. Om det vil få betydning for målet om 80 prosent i hele kommunen, må det nye kommunestyret ta stilling til, sier Skjørestad.

Han viser til at det er de totale utslippene og kildene til dem som er avgjørende, og at sammenslåingen vil føre til at Stavanger vil ha mye større fokus på landbruk og havbruk i det kommende klimaarbeidet.

– Vi har imidlertid valgt å ta dette i egen handlingsplan etter etableringen.

Skjørestad sier at kommunen er og vil være veldig opptatt av å følge og rapportere jevnlig på utviklingen fremover, nettopp for å kunne justere eller endre tiltak dersom dette er nødvendig for å nå målene.

– Det er ingen tvil om at vi frem mot 2030 kommer til å rapportere om tiltak som virker, men som ikke brukes, og om tiltak som er prøvd ut som ikke har en effekt. Hvorvidt vi når målene vil avhenge om vi gjør nødvendige vedtak i enkeltsaker, og om vi er villige til å justere kursen underveis.

Byene viktige

Skjørestad viser til at det ikke er lenge siden mange politikere ville ha avvist et forslag om selv «bare» 50 prosents reduksjon i utslippene.

– Det avgjørende her er at bystyret i Stavanger har erkjent at det er behov for ambisiøse målsettinger. Skal vi nå et samlet mål for Norge, er det lettere i bykonsentrasjonene enn på landsbygda. Derfor må de store byene gå foran. Fokus på handlingsplanen og indikatorer er veldig viktig. Det som bekymrer meg mest er om vi klarer å komme nok i inngrep med de etablerte strukturene, enten det er muligheten for å regulere private parkeringsplasser på Tvedt-senteret eller

«Det avgjørende her er at bystyret i Stavanger har erkjent at det er behov for ambisiøse målsettinger.»

Leidulf Skjørestad

Kilden, eller våre egne hus i form av for eksempel skifte til solceller. Her er det noe med regelverket i dag som vi må påvirke og drive fremover. Men det er helt klart at det er bymiljøavtalen som er det viktigste tiltaket, sier Skjørestad.

Tydelig signal

Miljøvernssjef Jane Nilsen Aalhus i Stavanger kommune mener målet i den nye Klima- og miljøplanen gir et veldig tydelig signal til næringslivet om hva den

politiske ledelsen ønsker og forventer.

– Man har vedtatt retningen. På den måten kan vi også få drahjelp fra næringslivet i høyere grad enn om vi hadde lagt oss på en mye lavere ambisjon enn de andre storbyene. Med lavere ambisjoner ville det være en fare for at næringslivet ikke kan være med i konkurranser som foregår på Østlandet fordi de stiller helt andre klimakrav. Nå er vi på linje med de ambisjonene man har i andre byer.

Denne elektriske hurtigbåten utvikles for å settes inn mellom Stavanger og Hommersåk (Illustrasjon NCE Maritime CleanTech)

Realistisk eller ei?

Er det realistisk at transport på vei og til sjøs vil være utslippsfri i 2030? Ja, mener noen aktører. Nei, mener andre.

Med den teknologiske utviklingen vi er en del av mener vi det er et realistisk mål at bussene innen 2030 er elektriske, alternativt bruker andre energiformer, sier Grethe Skundberg, kommunikasjonssjef i Kolumbus.

I fjor ble det kjent at Rogaland fylkeskommune og NCE Maritime CleanTech får 110 millioner kroner gjennom EUs forskningsprogram Horisont2020 til utvikling av en elektrisk hurtigbåt mellom Stavanger og Hommersåk. Fartøyet skal driftes av Kolumbus.

På spørsmål om hvor realistisk det er at samtlige ferjer og hurtigbåter, samt selskapets gods og bussruter i regionen, vil være elektrifisert eller utslippsfrie innen

2030, svarer konsernsjef Ingvald Løyning i Norled:

– Jeg mener det er stor sannsynlighet for det. Vi og teknologien blir klar – så er resten opp til oppdragsgiver, sier Løyning.

I høst ble det kjent at Norled har fått konsesjon til å drifte verdens første hydrogen-elektriske ferge som skal brukes i sambandet Hjelmeland-Nesvik-Skipavik fra 2021. Norled AS er et heleid datterselskap av Det Stavangerske Dampskibsselskap.

Mer skeptisk

Lastebilnæringen er imidlertid mer skeptisk til tidshorizonten.

– I forhold til lastebiler er dette lite realistisk. På kortere nærddistribusjon og

korte avstander vil det være mulig. På langtransport vil vi også se en utvikling, men neppe innen 2030, sier regionsjef Reidar Retterholt i Norges Lastebileier-Forbund i Agder og Rogaland.

Kommunikasjons- og brandingdirektør i Norsk Scania AS, John Lauvstad, er også skeptisk.

– En 80 prosent utslippsreduksjon kan oppnås allerede i dag ved å ta i bruk alternative biodrivstoffer. Det som kan bli en utfordring er mengden, og det som er vanskelig er gjennomgangstrafikken. Elektrifisering av tunge kjøretøy er på gang, men det vil ta tid. Teknologien er ikke på plass ennå, men det pågår noen prøveprosjekter. Biler over 27 tonn ligger enda lenger frem, sier Lauvstad.

Spennende løsninger og muligheter for ditt gulv!

Digernes

Mostunet

HTC Polert boligulv

905 31 801

magne@oltedalgv.no

oltedalgv.no

OLTEDAL GOLV
- smarte løsninger

✓ Ledende leverandør av kvalitetssikrede gulvløsninger ✓ 30 års erfaring innen betongbaserte gulv – høy kompetanse ✓ For private og bedrift

Verktøy og vilje

PER IVAR SELVAAG • leder og gründer i Montaag

Automasjon skremmer vettet av folk. Vil roboter virkelig ta over alt? Beveger vi oss inn i en teknologiapokalypse?

Våren 2013 fikk jeg en e-post fra en fyr som heter Steve Frehn. Han lurte på om vi kunne være interessert i å hjelpe deres tech startup å utvikle en robot. Denne roboten skulle lage hamburgere fra «scratch» og jeg fikk se prototypen. En hamburgerrobot. Den delte selv hamburgerbrød i to, deretter ble brødet ristet mens en kjøttkvern valgte én av fem kjøttsorter. Kjøttet ble så formet til en burger og plassert på en intern grill. Mens disse kontinuerlige prosessene pågikk, ble diverse sauser, grønnsaker og krydder forberedt, skåret, blandet og fordelt mens ost ble smeltet og bokser ble brettet – alt utført av små substasjoner og i full visuell åpenhet.

Men før vi fikk lov å begynne på jobben, måtte vi sende inn et forslag. Det viste seg at vi i vår aller første konkurranse som designstudio konkurrerte mot rundt ti andre firma i San Francisco-området, deriblant Frog, Ideo, Lunar og Fuse. At vi vant forundrer meg ennå.

Italia har pizza, Norge har brunost, Japan har sushi og USA har hamburgere. Det finnes ikke et mer ikonisk amerikansk måltid enn «Burger and Fries». Nesten fire millioner personer er direkte ansatt i den såkalte fast food-industrien, med mange flere direkte og indirekte avhengige. Dette var altså et interessant oppdrag.

Frykten for robotisering

Sommeren 2018 hadde jeg den forvirrende opplevelsen av å være tilstede under Arendalsuka, der en spørreundersøkelse om nordmenns frykt for fremtiden ble presentert. Det viste seg at nordmenn frykter én ting mer enn krig, slåsskamp og brune innvandrere; robotisering.

Roboter har vi hatt lenge, men kombinasjonen med automasjon og kunstig intelligens er et stort sprang fremover med fortsatt uante konsekvenser. Derav frykten.

Alle skjønner at det ikke lenger bare er sild, biler og tradisjonelle industrielle prosesser som lar seg automatisere og robotisere. Kunstig intelligens har potensialet til å erstatte både leger, advokater og bønder. Det skjer ikke med det første, men kanskje med det andre?

Robotisering fremstår for mange, per i dag, som en alvorlig trussel for menneskeheten – med en latent mulighet til

å fjerne mål og mening for folk. Det sier seg selv at vi må forsvare oss mot et kommende teknologityranni. Eller?

Fedme og lav inntekt

I USA er det mange som kun har råd til å spise ett måltid per dag. Da velges ofte et McDonalds-måltid, fordi man for 50 kroner får en fet burger, pommes frites og en enorm brus på til sammen 1400 kalorier. Her hjemme forbindes overvekt oftest med at du spiser for mye. I USA assosieres fedme med lav inntekt. Tenk litt på det, alle spreke og slanke nordmenn.

I USA er en årlig gjennomsnittslønn for en restaurantarbeider 18.590 dollar, eller 163.000 norske kroner. Dette er grunnen til at mange restaurantarbeidere har både to og tre jobber for å få endene til å møtes. I tillegg mottar folk kanskje matkuponger fra staten. Disse kupongene blir med andre ord finansiert av skattebetalerne. I denne konteksten kan man stille seg spørsmålet om hvorvidt en vanlig jobb i en hamburgerrestaurant er av objektivt høy kvalitet (legg i det hva du vil).

Jakten på konkurransefordeler

Man kan på generelt grunnlag si at digitalisering leder til katalogisering av stadig økende lag informasjon, som leder til mer nyansert forståelse som igjen leder til at man kan tjene penger på nye, ofte esoteriske informasjonskategorier der kanskje ingen før fantes. Forenklet og isolert sett så kan man si at den økonomiske effekten av digitalisering, i kombinasjon med markedøkonomi, ofte viser seg å skape et negativt prispress som fremtvinger produksjon i økt volum i jakten på stadig mindre marginer. Dette er i teorien bra for forbrukerne, men samtidig er det til slutt noen som må betale likevel. I det amerikanske hamburgermarkedet, i volumsegmentet under sju dollar per måltid, kommer man vanskelig lenger ned med prisene med eksisterende forretningsmodeller. Robotisering og automasjon er derfor det opplagte neste slaget i jakten på konkurransefordeler.

Steve og Alex sin restaurant åpnet i sommer i San Francisco. Creator heter den. I Creators tilfelle er automasjon tiltenkt andre formål enn forbedringer av marginer;

selskapet ønsker å bevise at man ved hjelp av teknologi kan forbedre næringsinnholdet i USAs mest populære måltid. Det kan jo fungere, ikke sant? Kanskje er det bare så enkelt; at man må ville det rette, både som individ, som bedrift og som samfunn?

Steve og Alex mener det oppriktig. Så får vi se om «Big Hamburger Corp» kommer og banker på døren en vakker dag, med uimotståelig dype lommer. Man kan så spekulere i hvorvidt omtanken for medmenneskers ernæring fortsatt vil prioriteres i jakten på profit.

Vilje viktigere enn verktøyene

Jeg skriver ikke dette fordi jeg har noen sikre svar på spørsmålene rundt konsekvensene av automasjon. Hamburgerroboten er derimot symptomatisk på et komplekst bilde som har mange paralleller ellers i samfunnet og industrien, ikke bare i USA, men også her hjemme i Norge.

Tilbake til spørsmålet innledningsvis; vil robotene ta over alt? Det som er sakens kjerne er hva vi ønsker å bruke verktøy til. Det vil si; hvordan Alex, Steve og alle vi andre bruker vår menneskelige vilje er betraktelig viktigere enn selve verktøyene. Her er ingenting gitt, det vil si vi er langt fra maktesløse, selv om det føles slik. Jeg håper vi kan lykkes med en velbalansert integrasjon av robotteknologi hjemme i Norge ved å ivareta vårt særegne, tillitsbaserte samfunnssystem, som forhåpentligvis vil fortsette å prioritere fellesskapets store, kompliserte og sammenføyde verdiinteresser foran de smale private. I så måte er vi langt bedre stilt enn våre felles, amerikanske, globale medborgere. I fravær av en nordisk politisk og markedøkonomisk modell så er det amerikanske samfunnet godt i gang med å gli over i et robokrati, der en betydelig tilspissing av sosioøkonomiske ulikheter ligger an til å bli langt verre enn det den er i dag, ved hjelp av roboter, automasjon og kunstig intelligens. Og i dag er det ille. Dette vil få store, ubekvemme konsekvenser.

Vi kan ikke legge oss ned og vente på bølger. Ikke robotiseringsstsunamien, ei heller den påfølgende protestbølgen. I stedet for å frykte disruptiv teknologi, må vi heller proaktivt diskutere hvordan vi best kan bruke det som verktøy og til felles fordel.

Fra svart gull til lyse idéer.

Hva blir det neste?

Smedvig investerer i prosjekter vi tror på. Vi var med på oljealderen da den transformerte samfunnet vi lever i nå, og gikk ut av bransjen når den var på høyden. I dag satser vi på mennesker med idéer. Vi finner og foredler ideer og prosjekter som vil forandre samfunnet vårt på nytt.

En akademiker med hug for kjeledress

Klaus Mohn overtar som rektor ved UiS fra 1. august.

Klaus Mohn (54) er en gladere laks enn hva budskapet fra en økonom tilsier til tider. I tillegg representerer han en utdøende rase homo sapiens, av typen menn som på død og liv foretrekker å gjøre kroppsarbeidet selv etter kontortid.

TEKST: STÅLE FRAFJORD FOTO: MARKUS JOHANSSON/BITMAP

Den nye rektoren ved Universitetet i Stavanger er også en sammensatt mann: Sosial, men med et stort behov for å være alene, et akademisk hode, med en kropp tilpasset kjeledress, bestemt, men også pragmatisk.

I tillegg er han fra Sandnes, skriver konsekvent på nynorsk – og binder sine egne fluer. Det siste til tross for at privat forskning har vist at det faktisk ikke har lønnet seg for en samfunnsøkonom på sikt.

Fluefisket i norske elver er fortsatt i gang i 2019 når Klaus Mohn overtar som rektor ved UiS i august. Det betyr mange og lange netter i forkant, og rikelig med alenetid til å tenke gjennom hva slags oppgave han egentlig har påtatt seg.

– Jeg kan vanskelig forestille meg en mer meningsfull oppgave enn å være med på å ruste unge folk med utdanning for et fremtidig

arbeidsmarked i endring. Jeg liker tanken på å arbeide med kunnskapsbygging og være med å løfte universitetet ennå noen hakk videre. De unge representerer fremtiden. Det å ruste dem til et godt liv og møte de utfordringene som vi tror kommer, gi dem den kompetansen og kunnskapen de trenger i den sammenheng, er for meg veldig meningsfullt. Det er de som skal sørge for videreutviklingen av både vår region, og landet for øvrig. For skal vi fortsatt dra nytte av verdiskapning og velstandsutvikling er det en faktor som er viktige enn andre: Arbeidskraften og kvaliteten på den.

For Mohn er det å utvikle humankapitalen kjernen i universitetets virksomhet. Stavanger er ingen klassisk universitetsby. Til det er historien for kort, og byen for liten. Selv tok Klaus Mohn sin utdanning som samfunnsøkonom i Bergen da utdanningsinstitusjonen på Ullandhaug fortsatt var en distriktshøyskole. De første

årene etter endt utdanning tilbrakte han ved forskningsavdelingen ved Statistisk Sentralbyrå, de tre neste som makroøkonom i DNB.

Ville tilbake

– Jeg lærte veldig mye i løpet av de tre årene i SSB og trivdes veldig godt i et stort og sterkt faglig miljø, men vi ville tilbake til Vestlandet.

– Hvorfor det?

– Det er der jeg hører hjemme. Solen må gå ned i havet ...

Etter tre år i Bergen, flyttet han tilbake til Stavanger-regionen og begynte i 1996 i det som den gang het Statoil.

– Jeg ønsket nok også å se hvordan det så ut på andre siden av bordet etter å ha vært i en finansinstitusjon, og inn i et industrikonsern som virkelig brukte disse tjenestene. I tillegg hadde jeg behov for å bruke min kompetanse på strategiutvikling og planer for et selskap. Selskaper som har rom for den type spesialiserte samfunnsøkonomisk kompetanse må være store.

Mohn jobbet i det som i dag heter Equinor i tilsammen seksten år – i tre av årene med permisjon for å ta en doktorgrad i petroleumsøkonomi.

Faglig interesse

– Doktorgraden var trigget av en sterk faglig interesse som jeg hadde lyst til å gjøre enda mer med. Jeg hadde også arbeidet i fem år ved konsernsjefens kontor, i et oppjaget og veldig hektisk miljø der man måtte stå på tidlig og sent og aldri hadde helt fri. Jeg utelukket ikke at jeg kunne få lyst til å gjøre noe annet, men ønsket å bli i Stavanger. Da var det universitetet som pekte seg ut. Det passet min faglige interesse, og da var også en doktorgrad nødvendig. Jeg fikk permisjon for å skrive doktorgraden, med et prosjekt som Statoil gikk god for. Det fikk både Statoil og jeg også god bruk for i de jobbene jeg hadde i selskapet etter at doktorgraden var ferdig.

Han ble i selskapet i fem år til – i fire av dem som sjeføkonom.

– Det avgjørende for å begynne på universitetet var de akademiske ambisjonene og samfunnsengasjementet. Jeg kunne ikke delta i samfunnsdebatten på den måten jeg ønsket mens jeg satt i Statoil.

Engasjert

Det behovet har Klaus Mohn tatt igjen. Han har i flere år skrevet kronikker fast i Aftenbladet og også i Dagens Næringsliv, deltar aktivt i flere offentlige utvalg, sitter i styret i Nysnø og TDVeen og er også en av initiativtakerne til økonomifestivalen Kåkanomics i Stavanger.

– Kan man ytre seg offentlig om utbygging i Lofoten i rollen som rektor ved universitetet?

– Som rektor vil min profil i det offentlige bli litt annerledes. Jeg håper fortsatt å kunne mene ting – også på faglig basis – slik at jeg kan gjøre meg gjeldende som samfunnsøkonom i den samfunnsøkonomiske debatten. Men

profilen må nok dreie seg mer mot universitetspolitiske saker.

– Da mister du noe av det du selv har opplevd som verdifullt?

– Ja, det gjør jeg, men slik er det. Men dette er en så spennende ledegjerning at man må være villig til å ofre noe for å oppnå annet. Jeg tror fortsatt jeg kan skrive kronikker. Temavalget vil kanskje endres, men fortsatt vil jeg kunne dekke mange saker som vil ha interesse for et avislesende publikum.

Debattekulturen

– Hvordan opplever du debatkulturen i regionen?

– Jeg står ikke først i køen for å klage på debatkulturen. Mener man at det er noe galt med den, får man ta ordet og engasjere seg om man ønsker å nyansere de bildene som tegnes.

– I hvor høy grad er engasjementet drevet av behov for oppmerksomhet?

– Her kommer nok motivasjonen mest innenfra. Det finnes jo dem som skriver bøker uten lesere, og jeg måler heller ikke suksessen i antall lesere. Mine kommentarer i Aftenbladet er ikke klikkvinnere. Men

selvsagt håper jeg at de som faktisk velger å lese meg har noe igjen for det. Og tilbakemeldingene tyder på det.

Stavanger-regionen har i mange år vært en region med ressursdrevet økonomi, de siste femti årene av olje og gass. Det har preget både lønnsnivå og arbeidsmarkedet. Det er ikke alltid slik at lang utdanning er det som har lønnet seg best, i alle fall ikke når man ser på lønnsstatistikken. Slik vil

«Jeg står ikke først i køen for å klage på debatkulturen. Mener man at det er noe galt med den, får man ta ordet og engasjere seg.»

Klaus Mohn

det ikke bli i fremtiden, mener Mohn, selv om bransjen nå opplever en ny opptur etter noen magre år.

– Ressursboomer har en tendens til å skape rikdom som ikke nødvendigvis er reflektert i utdanning og kompetanse. Det viser også forskning fra flere land.

Bredere tilbud

– Hva vil vi i større grad ha behov for?

– Jeg skal ikke forskuttere hva universitetet skal drive med, men det som er typisk for de klassiske universitetene er at de har et bredere utdanningstilbud i humanistiske fag, også når det gjelder kulturfaglige utdanninger. Her henger vi noe etter. På den andre siden er vi preget av næringsutviklingen på godt og vondt, og har dermed et spesielt sterkt teknisk-naturvitenskapelig utdanningsmiljø. Mitt mål er at universitetet skal bli bedre på forskning og undervisning, at aktivitetene gir relevans og har utløp for innovasjon og næringssamarbeid.

– Bør universitetet kunne tilby det aller meste?

– Vi kan ikke på kort og mellomlang sikt ta mål av oss å tilby det aller meste, men det er mulig å kunne ta noen steg i den retningen. Kanskje også et tilbud som reflekterer i større grad de utfordringene vi tror vi står overfor. Dersom vi mener alvor med at omstilling kan bli en utfordring

for økonomi og samfunn, må vi tilby utdanninger som gjør at unge blir rustet til å omstille seg med kompetanseprofiler som passer flere næringer og sektorer i samfunnslivet som ikke er en del av næringslivet. Næringslivet er en viktig del av samfunnet, men ikke alt. Vi utdanner også mennesker til andre deler av samfunnet. Det må vi ta med like stort alvor. Samfunnet har mange behov.

Tendenser

– I en tid der mange har vært opptatt av omstilling, er du på vegne av universitetet redd for en ny opptursperiode og konsekvensene av det?

– Vi ser enkelte tendenser, men det som skjer nå er marginalt i forhold til det vi så fra 2010-2013. Det var et helt annet trøkk i oppsvinget den gangen, og jeg tror også det som skjer nå er av mer forbigående karakter.

– Hvordan ser du på samarbeid mellom næringsliv og universitet?

– En bør definitivt samarbeide, og det er ingenting å utsette på samarbeidsnivået. Men jeg skulle ønske at Universitetet i Stavanger også kan samarbeide med næringslivet i andre deler av landet. Det er ikke opplagt at vi finner alle enere blant samarbeidspartnere i denne regionen, enten det dreier seg om enkeltbedrifter

eller organisasjoner. Kvalitet er viktigere i denne sammenheng enn geografi. Jeg har ingenting i mot å samarbeide med næringslivet verken om studieprogram eller forskning, men det er universitetet som skal drive universitetet og vi må ha begge hendene på rattet når det gjelder de prioriteringene som må gjøres.

Praktisk

Mohn er akademiker, men av det praktiske slaget som gjerne bytter til kjeledress når han kommer hjem eller drar på hytta, enten det dreier seg om å bygge mur, legge skifer eller reparere et eller annet.

– Jeg liker arbeidet. Jeg liker å bruke meg på det jeg kan få til av slike ting, og tanken på at jeg selv tar vare på hus og hage og se resultatet når jeg har fått til noe. Den type hytteeiendom jeg selv har på Ådnøy er etter hvert blitt for spesielt interesserte.

Det arbeidet omfatter også binding av egne fluer. Mohns er en lidenskapelig laksefisker, både i elv og sjø.

– Jeg har fisket fra jeg var liten, og er mer opptatt av opplevelsen i det øyeblikket fisken biter og det som skjer der og da enn selve matauken. Det er en tålmodig prosess, og gir samtidig rom for å tenke. Da kan jeg heller ikke ha andre rundt meg. Av og til har man også behov for å være helt alene ...

KALLESTEN

Revisjon og Regnskap AS

DAGENS TEKNOLOGI
+ PÅLITELIG, UAVHENGIG PARTNER
+ KUNNSKAP OG ERFARING

= TRYGG ØKONOMISTYRING

www.kallesten.no

Regnskap + Revisjon + Rådgivning

Fra premieutdelingen under Det Norske Måltid i 2018. (Foto: BITMAP)

Ti fra Rogaland i finalen

Når Det Norske Måltid nok en gang skal kåre årets mat- og drikkevinnere, er hele ti av finalistene fra Rogaland – deriblant samtlige finalister i klassen Årets øl!

TEKST: STÅLE FRAFJORD

I januar samles produsenter av mat fra hele landet nok en gang i Stavanger. For 11. gang skal det kåres vinnere i Det Norske Måltid, og også i år avvikles finalen på Clarion Hotel Energy i Stavanger.

– I år har vi ti finalister av totalt 36 fra Rogaland. Det er jo en gladsak i seg selv, sier daglig leder i Det Norske Måltid, Kristin Austigard.

Produsenter fra Rogaland er i finalen både i klassen kjøtt, foredlet kjøtt, øl, sjømat, grønt naturell og godbit.

To dager

Det Norske Måltid går over to dager, og er mer enn bare en konkurranse. Under konferansen første dag torsdag 10. januar blir det faglig påfyll på Ostehuset

Domkirkeplassen i Stavanger sentrum.

Blant dem som skal foredra er Hanne Berentzen, gründer og eier Ostehuset, Kristoffer Evang fra ASK Gård, Margrethe Hersleth, forskningssjef for sensorikk, forbruker og innovasjon i Nofima, Inge Oliversen, regiondirektør i NorgesGruppen og Reneé Fagerhøy, gründer og restauratør ved Bula Bistro i Trondheim.

Finalistene

Kåringen finnes sted lørdag kveld, og det konkurreres i en rekke klasser. Dette er finalistene fra Rogaland:

Årets kjøtt:

Nakke av skogsgris: Klostergarden / Inger Lise Rettedal
Svartfjes lammebø: Nyyt / Kjell Ivar Ueland, Georg-Fredrik Ueland

Årets kjøtt – foredlet:

Lam Mørbrad, Jacobs Utvalgte: Prima Jæren/Unil / Leif Håkon Kårsbø

Årets øl:

Cloudberry Imperial Gose: Berentsens Bryggerhus / Fred Berentsen

Perler for Svin: LERVIG / Mike Murphy

Konrads Stout: LERVIG / Mike Murphy

Årets sjømat:

Sterling kveitefilet med skinn: Sterling White Halibut / Magnus Skretting

Lysingloin fersk med skinn: Domstein Sjømat avd. Stavanger / Ketil Hatleskog

Årets Det grønne – naturell:

Solsikke: Smågrønt / Barbara og Kamil Slowik

Årets godbit:

Midsummer Hot Sauce, Flagship: Midsummer Hot Sauce / Alex Bouché

PÅ JAKT ETTER
EFFEKTIVISERINGER I 2019?

VI HAR LØSNINGENE!

**40 års erfaring
gir verdier til
våre kunder!**

TRANBERG CIRCLE & H

Tranberg Circle & H-systemet blir produsert av R. Stahl Tranberg AS, på Gausel i Stavanger. Det meste som produseres hos R. Stahl Tranberg, blir til lokalt i nærmiljøet. Bedriften har i senere tid beveget seg mot systemløsninger, spesialtilpasset marine og olje- og gasssektoren. Med smarte løsninger som Tranberg PlantConnect og Tranberg BridgeConnect, ønsker bedriften å forenkle hverdagen til operatørene, samt bidra til å redusere kostnader og CO₂-utslipp.

Tranberg Circle & H er et lyssystem som skal øke sikkerheten rundt

helikopterlandinger, ved å gjøre det enklere for piloten å identifisere helikopterdekkene offshore. Systemet ble først introdusert for markedet i 2015 på britisk sektor, men utviklet seg raskt til å være et attraktivt produkt for verdensmarkedet. 80 prosent av Circle & H-systemene leveres i dag til Asia og Storbritannia. Etter lansering i 2015 har R. Stahl Tranberg solgt over 150 Circle & H-systemer rundt om i hele verden, noe som gjør R. Stahl Tranberg til en av verdens største produsenter av lyssystemer for helidekk.

Sandviks best i vest

I desember gikk Marius Sandvik i Sandviks AS til topps i den nasjonale finalen i konkurransen Entrepreneur of the Year.

TEKST: TRUDE REFVEM HEMBRE
FOTO: HENRIK MOKSNES/BITMAP

EY kårer hvert år Norges fremste vekstskapere, som del av et internasjonalt program for å framheve og hedre personer som bidrar med nye ideer, investerer kapital og egeninnsats for å skape arbeidsplasser og bidra til verdiskapning. Sandviks var én av tre nominerte fra vår region.

Deler prisen

For å bli nominert må et selskap tilfredsstille et sett med kriterier, blant annet: Minst 20 ansatte, vesentlig vekst de to siste årene og positiv resultatutvikling siste året. Etter en nærmere vurdering, blant annet av lønnsomhet og vekstskaperens entreprenørånd, evne til innovasjon og internasjonalisering ble ledere fra 46 selskaper nominert til regionskåringene.

Finalistene konkurrerer i kategoriene, handel, industri og tjenester. Sandviks vant i kategorien handel.

– I denne konkurransen er det lederen som kåres til vinner, men jeg er jo ikke alene i denne jobben, sier Marius Sandvik smilende. Han er administrerende direktør i Sandviks, og deler villig æren med de mange som bidrar i selskapet.

Neste år har han vært øverste leder i 20 år, og selskapet har i denne perioden hatt en solid vekst. I 2018 vil omsetningen ligge på godt over 400 millioner kroner.

Leseglede

Sandviks produktportefølje retter seg mot familier med små barn, der de mest kjente i Norge er nettstedet Babyverden, som er det største nettstedet for gravide og småbarnsforeldre, og bokklubben Goboken, som leverer alderstilpassede bøker fra fødsel til skolestart. I tillegg tilbys andre relevante produkter, som leker og barneklær, gjennom egne nettbutikker.

I tillegg til Norge, driver Sandviks egne virksomheter i Sverige, Finland og USA.

– Visjonen vår er Enriching young minds. Det handler om å være en støttespiller for foreldrene. Vi selger tjenester og produkter som bidrar til et godt oppvekstmiljø. Vi har i prinsippet delt virksomheten i to deler. Mediabiten som er en portefølje med produkter som er informasjon hvor annonsørene betaler produksjon og distribusjon. I tillegg kommer bokklubbene og nettsalget.

Støttespiller for foreldre

Sandviks jobber for å tilby gode tjenester for de som er, eller skal bli, foreldre.

Gjennom nettstedet Babyverden, appen Gravid og Barn, «Svangerskapsboken» og «Spedbarnsboken» er målet å gi brukerne trygghet og innsikt gjennom god informasjon med høy faglig kvalitet. Dette har de lyktes med, og er derfor størst i Norge på denne type tjenester.

– Vi har produkter og tjenester som følger foreldrene gjennom alle stadier av graviditeten og de første årene av barnets liv. Brukerne våre følger oss i våre bøker, via app, nettsted og podcast, og gjennom dette når vi de aller fleste i vår målgruppe.

Rett bok til rett tid

Det er vitenskapelig bevist at barn som blir lest for, får bedre språk. Høytlesing knytter dette bånd og gir gode opplevelser.

– Lesestundene gir kos, nærhet og trygghet. Samtidig utvikles språk, kunnskap, ferdigheter og kreativitet. Det er en ekte opplevelse som ikke skjer på skjerm. Vi føler at vi lykkes når vi bidrar til at foreldre etablerer lesestunden som et fast ritual. Leser man litt hver dag, vil man trenge nye bøker, og da ønsker vi å være førstevalget som leverandør av disse bøkene, og de gode lesestundene, forteller Marius Sandvik.

Bokklubbene sørger for at abonnentene får bøker som passer til barnets alder, slik at lesestunden blir best mulig, både for barn og foreldre. Bøkene er ofte interaktive for å engasjere de aller yngste.

Internasjonal satsing og digitalisering

Sandviks har lyktes i utlandet, og da spesielt i USA. Gjennom to oppkjøp, i 2008 og 2010, og videreutvikling av disse, har de nå en sterk posisjon i det amerikanske markedet. De senere år har de mer enn doblet omsetningen der.

– Det er i USA vi nå opplever størst vekst, og det er også her vårt største potensial for fremtiden ligger. I Norden er vi relativt store i små markeder, mens i USA er vi små i et stort marked. Vi selger kjente barnebøker der også, men vi har også lyktes med å etablere en god posisjon innenfor digitale læreprodukter, der vi har som mål å bli en av de største i USA på leselæring for barn. Her er vi på god vei.

Sigurd Sandvik, Marius sin far, er gründeren av selskapet. For over femti

Sandviks AS tilbyr bøker, veiledning og produkter som påvirker og stimulerer barns utvikling på en positiv måte. Babyverden.no eies og drives også av forlaget som holder til på Forus.

«Vi leverer produkter og tjenester som stimulerer barns utvikling.»

Marius Sandvik

år siden gikk han i gang med å utarbeide Spedbarnsboken. Boken deles den dag i dag ut til alle nybakte foreldre på sykehus over hele landet, og dannet grunnlaget for mange av de andre produktene i Sandviks portefølje i dag.

Verdiskaping

Forlagssjefen mener deres største konkurransefortrinn er nærheten til kundene i hele verdikjeden som har gitt dem unike ferdigheter. Han mener noen av suksesskriteriene ligger i å ha en tydelig ledelse, sette seg mål og gi anerkjennelse. Evaluering er også en viktig del av jobben. Han stiller seg selv ofte spørsmålet: Gjør vi nok av de tingene som skaper verdi?

– Hva mener du er viktige egenskaper for en leder?

– Jeg tror at det å ha ledelse er viktig, men har erfart at dette ikke alltid er tilfellet. Hva betyr det? Jo, at vi er enige i hva vi skal oppnå, hva som er målene og avklarer

roller og forventninger. Dette er for meg ledelse. Det handler om å finne oppgaver innenfor målene som passer til den enkelte. Det handler om å lage oppgaver som den enkelte kan lykkes med, avslutter Marius Sandvik.

SANDVIKS AS

- » Etablert: 1965
- » Administrerende direktør: Marius Sandvik
- » Eier: Familieeid
- » Forretningsområde: Handel
- » Lokalisering: Forusstraen
- » Antall ansatte: 65
- » Omsetning: 400 millioner kroner
- » Internett: www.sandviks.com

KATALOGER //

VISITTKORT

EMBALLASJE

& MAGASINER

**Kan du tenke det,
kan vi trykke det.**

Stavanger

Telefon + 47 51 90 66 00

Kristiansand

Telefon + 47 38 00 30 50

kai-hansen.no

KAI HANSEN
TRYKKERI

A man with a beard and safety glasses, wearing a white lab coat over a blue checkered shirt, is smiling in a laboratory. In the background, there is a large piece of equipment with a circular gauge and some papers hanging on it. A computer monitor is also visible.

Verdensledende forskningsmiljø innerst i fjorden

Tor Andre Giskegerde (t.v.) på laboratoriet i Dirdal, sammen med kollegaene Frode Gabrielsen og Karl Østerhus. – Miljøet her i Dirdal har mye av æren for framveksten av det funksjonelle fiskefôret, sier Giskegerde.

A photograph of two men in white lab coats standing in a laboratory. The man on the left is bald and wearing safety glasses, smiling. The man on the right has brown hair and a beard, also wearing safety glasses and looking towards the camera. In the background, there is a large window showing a snowy outdoor scene and some laboratory equipment on the right.

Cargill Innovation Center i Dirdal er et av verdens fremste forskningsmiljøer innen sjømat og fiskehelse. – Vi har en holistisk tilnærming til mat og produksjonen av mat, sier Tor Andre Giskegjerde hos Cargill.

TEKST: EGIL HOLLUND FOTO: HENRIK MOKSNES/BITMAP

Dirdal ligger innerst i Høgsfjorden. Den store dalen strekker seg oppover mot Gilja og videre mot Byrkjedal. Nede ved sjøen ligger Norsk Stein sitt anlegg. Rett ved utløpet til Dirdalsåna finner du også Cargill Innovation Center. Om det ikke akkurat er et sted «der ingen skulle tru at nokon kunne bu», er det kanskje et sted der ingen skulle tro at et internasjonalt storkonsern med 156.000 ansatte ville velge å drive en av sine aller viktigste forskningsstasjoner innen sjømat og fiskehelse. Men det er altså tilfelle.

– Her inne hos oss jobber det vel 40 personer. I tillegg har vi noen med kontorplass i Sandnes, slik at vi totalt er 66 ansatte – blant dem forskere, prosesssteknikere og laboratorieingeniører, forteller Giskegjerde.

Giskegjerde selv har tittelen R&D Operation Director hos Cargill. Det betyr at han har det globale ansvaret i selskapet for forsknings- og utviklingssentrene innenfor fôr til akvakultur, svin, fjækre og drøvtyggere. I tillegg til forskningsstasjonen i Dirdal, betyr det at han leder forskningssenter både i Nederland, Chile og i USA.

Det funksjonelle fiskefôret

Innovasjonssenteret i Dirdal er eksperter på ernæring og ernæringsrelaterte områder for laksefisk, inkludert prosess teknologi for fôr og råvareutvikling. De utvikler fôr og undersøker fiskefôrets påvirkning på fisken helt ned til hvordan enkeltgener i cellene blir regulert.

Inne på anlegget i Dirdal finner du mengder av tanker med fisk i ulike størrelser, fra ganske så liten smolt til fullvoksen fisk. De opererer også et oppdrettsanlegg i full skala for produksjonstesting ved Gråttnes og Oltesvik. I tillegg til laboratorier og testanlegg, har de sin egen fiskefôrfabrikk der testproduktene framstilles.

Frøde Gabrielsen (t.v.) og Tor Andre Giskegjerde sjekker utviklingen i en av de mange tankene der fiskefôr testes ut.

Fiskefôr er ekstremt viktig for oppdrettsnæringen. Det handler selvsagt om kjøttkvalitet og vekst, men også om fiskehelse, bærekraft og miljøpåvirkning. Det optimale fôret kan være av avgjørende økonomisk betydning. Naturlig nok er det derfor en god del forretningshemmeligheter på forskningsanlegget til Cargill. Men at det ikke bare er ønsket om en god og mett laks som opptar Cargill, legger ikke Giskegjerde skjul på.

– Miljøet her i Dirdal har mye av æren for framveksten av det funksjonelle fiskefôret. Et eksempel er fôr som gir bedre sårheling etter mekanisk avlusing. Vi har utviklet et produkt som gir 40 prosent

«Vårt mål er å bidra til å produsere ernæringsrik mat på en sikker, ansvarsfull, trygg og bærekraftig måte.»

Tor Andre Giskegjerde

raskere sårheling. Et annet eksempel er fiskefôr som lurer lakselusa slik at den ikke gjenkjenner laksen som vert. Lakselusa fester seg som kjent bare på laks og ørret, forteller Giskegjerde.

Hvorfor Dirdal

- Men hvorfor akkurat i Dirdal?
- Æren for at forskningsanlegget vårt ligger her kan tilskriver gründer Sjur

Svaboe. Det var han og Niels A.B. Bugge som begynte her inne i 1985 med Norsk Biotech. Jeg regner med at valget av Dirdal hang sammen med tilgangen på ferskvann fra Dirdalsåna og sjøvann fra Høgsfjorden, forteller Giskegjerde.

Sjur Svaboe og Niels A.B. Bugge solgte majoriteten av virksomheten i Dirdal til Felleskjøpet i 1987, sammen med fôrprodusenten Norsk Biofor i Sandnes. Etter oppkjøpet og integrasjonsprosessen med EWOS rundt årtusenskiftet, ble forskningssenteret i Dirdal til EWOS Innovation. EWOS ble så kjøpt av Cargill i 2015 og er nå integrert i Cargill Animal Nutrition som virksomheten Cargill Aqua Nutrition. EWOS eksisterer fortsatt som merkevare for produkter, mens Cargill er selskapets navn og senteret i Dirdal offisielle navn er Cargill Innovation Center.

– Den som har betydd aller mest for utviklingen mot det Cargill Innovation Center er i dag, er nok Einar Wathne, sier Giskegjerde.

Wathne var den aller første forskeren som ble ansatt ved forskningsanlegget, helt tilbake i 1988. «Fôrdoktoren» var sentral i utviklingen av anlegget i Dirdal, før han ble hentet til EWOS i Bergen. I 2013 ble han konsernsjef i EWOS og frem til i sommer har han vært sjef i Cargill Aqua Nutrition, som har sitt globale hovedkontor i Bergen. Selskapet sysselsetter rundt 366 personer på åtte steder i Norge, inkludert Cargill Innovation Center sine 66 ansatte i Dirdal og Sandnes.

Samfunnsansvar

Men Cargill er så mye mer enn bare akvakultur og fiskefôr. Med sine 156.000 ansatte er de et av verdens største familieeide selskaper. Selskapet ble grunnlagt av irske utvandrere i USA for 155 år siden, med utgangspunkt i lagring, videreforedling og distribusjon av korn. Siden den gang har selskapet utviklet seg innen en rekke nisjer innenfor næringsmiddelindustrien, herunder tilhørende distribusjon og transport. Du finner ingredienser fra Cargill hos internasjonale merkevarer som Coca Cola og McDonald's – og ikke minst innenfor store deler av landbruket internasjonalt. Deres visjon er «helping the world thrive».

CARGILL INNOVATION CENTER

- » Etablert: 1985
- » Operativ leder: Tor Andre Giskegjerde
- » Eier: Cargill (100 %)
- » Forretningsområde: Forskning og utvikling innen sjømat og fiskehelse
- » Lokalisering: Dirdal og Sandnes
- » Antall ansatte: 66 (156.000 i konsern)
- » Omsetning: 165 millioner kroner (114,7 mrd. dollar i konsern)
- » Internett: cargill.no

– Vårt mål er å bidra til å produsere ernæringsrik mat på en sikker, ansvarsfull, trygg og bærekraftig måte. Vi har også som mål å berike samfunnet, og engasjerer oss i alt fra skogplanting, alternative energikilder, reduksjon av vannforbruk – til å støtte lokale idrettslag, sier Giskegjerde, og understreker at det for Cargill er mye mer enn bare ord.

– Det handler om å ta ansvar, både i egen virksomhet og utenfor. Det at folk bryr seg om hverandre i selskapet og sitt lokalsamfunn, er også bra for lønnsomheten. At informasjon om en ulykke i Thailand på tirsdagen deles med oss her i Dirdal på onsdagen, og at vi ikke minst lærer av hverandre for å unngå at lignende skjer igjen, er ærlig ment hos oss og noe vi virkelig tar på alvor, påpeker Giskegjerde.

Viktig rolle

Cargill i Dirdal legger ned stor innsats i utvikling av fôr med stabil og høy ytelse produsert fra trygge råvarer. Med toppmoderne fasiliteter og forskere i verdensklasse, legger senteret i Dirdal grunnlaget for at Cargill kan tilby sine kunder rådgivning og fiskefôr av ypperste klasse.

– Den viktigste inputen får vi fra kunden. I tillegg er det viktig for oss med

Cargill Innovation Center ligger like ved utløpet til Dirdalsåna, med god tilgang på både ferskvann og saltvann.

tett samarbeid med akademia, og vi trenger den beste markedsinnsikten. Vi må vite alt om en råvare er egnet til fiskefôr og hvordan den påvirker fisken, om produktet er bærekraftig, om det finnes i nok volum, hvilke kvalitetssystemer som er tilgjengelig – for å nevne noe, sier Giskegjerde, og

fortsetter:

– Sammen med Skretting og Biomar, har vi spilt en sentral rolle i utviklingen av oppdrettsnæringen. Med fortsatt tett samarbeid med næringen og akademia, er jeg overbevist om at vi vil gjøre det i fortsettelsen også.

AMFI FOR 400 PERSONER

GRATIS PARKERING

FOAJEE

FREDHEIMARENA

KONFERANSESENTER

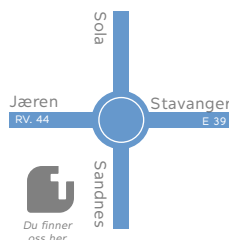
PERFEKT FOR STORE ARRANGEMENT

AMFISAL FOR 400 PERSONER

GRATIS P-PLASS FOR 200 BILER

FULL TEKNISK RIGG

PROFF GJENNOMFØRING

51 60 31 70
FREDHEIMARENA.NO
post@fredheimarena.no

NYE MEDLEMMER SIDEN SIST

REALPEOPLE AS

Kontaktperson: Per Kristian Wister, 45034053,
pkw@realpeople.no
Web: realpeople.no

Realpeople er et bemanningsselskap etablert i Stavanger med fokus på å levere den beste kompetansen. Realpeople leverer personer for stillinger innenfor ingeniørfag, IT, infrastruktur, energi, helse, akvakultur og childcare. Realpeoples nøkkelpersoner har lang erfaring i drift av konsultentselskaper og bemanning. Denne erfaringen sikrer at det tas kvalitative gode vurderinger ved valg av konsulenter til hvert oppdrag. Ved hjelp av Realpeople blir bemanningen en lettere prosess for våre kunder.

DIN UTVIKLING AS

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Arne Faanes, 51 29 30 33,
post@dinutvikling.no
Web: dinutvikling.no

Din Utvikling arbeider med mennesker, organisasjoner og endringsprosesser. Din Utvikling er organisert i to selskaper: Din Utvikling Consulting AS, som leverer konsulenttjenester til både private og offentlige virksomheter, mens Din Utvikling AS er leverandør til NAV og jobber primært med arbeidsformidling for jobbsøkere. Din Utvikling AS bidrar i samspill med NAV med det som skal til for å skape bærekraftige løsninger for den enkelte. Din Utvikling AS skal endre norsk arbeidsliv ved å bygge bro mellom individ og organisasjon. Din Utvikling tilbyr tjenester innenfor karriereomstilling, virksomhetsutvikling, målinger og rekruttering.

MARINE ALUMINIUM AS

Beliggenhet: Avaldsnes
Kontaktperson: Torfinn Fylkesnes, 52848400,
Torfinn Fylkesnes - Kontaktpersoner
Web: m-a.no

Marine Aluminium AS is an internationally recognized supplier of innovative and sustainable access solutions. Since 1953 Marine Aluminium has been designing, manufacturing and supplying in aluminium to satisfied offshore, marine and onshore clients.

BRI NORHULL AS

Beliggenhet: Sandnes
Kontaktperson: Morten K. Urrang,
mur@brinorhull.no, 97131401
Web: brinorhull.no

BRI NorHull is an independent Norwegian company with its headquarters in Stavanger, Norway and was established as a new segment of BRI Industrier AS in early 2014. BRI NorHull's main business areas are intervention systems and its splash zone concept. The company is organized in four divisions; Norhull Technology, engineering, distribution and equipment packages.

OCEAN INSTALLER AS

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Kevin James Murphy, 51 95 70 00,
post@oceaninstaller.com
Web: oceaninstaller.com

Ocean Installer is a Norwegian subsea contractor with a global horizon that delivers full EPCI (Engineering, Procurement, Construction and Installation) services within the area of marine and subsea operations. Ocean Installer holds strong SURF (Subsea structures, Umbilicals, Risers and Flowlines) expertise. The company provides full EPCI (Engineering, Procurement, Construction and Installation) services within the area of marine and subsea operations, offering turnkey solutions in segments, such as Subsea structures, Umbilicals, Risers and Flowlines (SURF), Inspection, Repair and Maintenance (IRM), Survey, Diving Trenching and rock dumping (key subcontracts).

KOST1 KOSTTILSKUDD AS

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Kristian Lien Lunde, 91913939,
kristian@kost1.no
Web: kost1.no

Hos Kost1.no kan du handle kosttilskudd og treningsklær på nett. Kost1.no skal ha den beste service og tilgjengelighet for kunden. Kost1.no velger kun produsenter de kan stole på, både på pris, innhold og kvalitet.

CHARLOTTENLUND GJESTEHUS AS

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Erlend Rihm, 47948913,
erlend@charlottenlund.no
Web: charlottenlund.no

Charlottenlund Gjestehus ligger like ved Breiavatnet i Stavanger. Sammen med House of Fingerfood legger selskapet vekt på god mat, god vin og god atmosfære. De tilbyr lokaler og servering til minnestunder, bryllup, konfirmasjon og andre feiringer. Restaurant og uteserveringen er alltid åpen for alle og enhver.

EXPRO NORWAY AS

Beliggenhet: Tananger
Kontaktperson: Hallvard Fosså, 51 69 54 00,
hallvard.fossa@exprogroup.com
Web: exprogroup.com

Expro's mission is well flow management. Expro provide services and products that measure, improve, control and process flow from high-value oil and gas wells. Expro's mission is well flow management. The company provide services and products that measure, improve, control and process flow from high-value oil and gas wells, from exploration and appraisal through to mature field production optimization and enhancement. With a specific focus on offshore, deepwater and other technically challenging environments, Expro provide a range of mission critical services across three key areas: Well Test & Appraisal Services, Subsea, Completion & Intervention Services and Production Services

RISA SERVICE AS

Beliggenhet: Nærbø
Kontaktperson: Svein Bø, 51791300,
post@risaservice.no
Web: risaservice.no

Nå er den gode Risa-kvaliteten tilgjengelig for alle. Jærens mest moderne verksted – Risa Service – har både folkene og det som trengs. Når du virkelig trenger det. Med nytt og moderne utstyr leder selskapet an innen miljøvennlig teknologi og kostnadseffektive løsninger. Risa Service AS er et uavhengig selskap i R-gruppen. Selskapet tilbyr utleie av anleggsmaskiner og verkstedtjenester.

NYE MEDLEMMER SIDEN SIST

RODANO AS

Beliggenhet: Hafrsfjord
Kontaktperson

Rodano AS er et lokalt og privateid selskap som opererer i Norge og Danmark innen forretningsutvikling og strategi for flere typer virksomheter. Selskapet tilbyr strategisk og praktisk rådgivning innen markedsutvikling, trendanalyser, rådgiving for ledelse, eiere og styre samt start-ups. De har spesielt fokus på Vest-Norge og Jylland innen ulike bransjer. Rodano AS ledes av Rolf Olavesen som har mange års erfaring innen forretningsutvikling, prosjektledelse og strategi nasjonalt og internasjonalt. Han har også flere styreverv, og er en av bransjekonsulentene i BusinessBroen Nord-Danmark-Norge.

ELLINGSEN SYSTEMS

Beliggenhet: Randaberg
Kontaktperson: Morten Ree, 51 41 90 53
Web: ellingsen.biz

Ellingsen-gruppen består av selskapene Ellingsen Instruments (Haakon Ellingsen AS), Ellingsen Systems AS og Ellingsen Indutech AS. Ellingsen-gruppen leverer produkter innen ventiler, aktivering, instrumentering, pumper og avanserte systemløsninger til olje- og gassindustrien, marine og landbasert industri. Ellingsen Systems AS ble etablert 1. januar 2016 som et resultat av en gjennomført fisjon i Haakon Ellingsen AS. Ellingsen Systems AS leverer produkter, systemer og tjenester innenfor tre kjerneområder: Kjemikalieinjeksjon, hydraulikk og instrumentering.

SOLA BOBIL AS

Beliggenhet: Forus
Kontaktperson: Christina Voilestøl, 51 69 02 00,
salg@solabobil.no
Web: solabobil.no

Sola Bobil finner du sentralt på Forus. Her tilbyr bedriften salg av nye og brukte bobiler, bobilverksted og bilverksted, og rekvisitabutikk. Hos Sola Bobil finner du alt på ett sted – nybil, bruktbil, service, reparasjoner, vask, lagring og utstyrsbutikk. Sola bobil er totalleverandør og leverer alle tjenester din bobil trenger. Nylig ble det gjennomført en stor kundeundersøkelse i Norge der over 3000 forskjellige kunder var invitert til å svare. Sola Bobil var eneste forhandler i Sør-Rogaland på topplisten.

INNLEIE OG REKRUTTERING AS

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Torggrim Andersen, 52 69 52 60,
torggrim@iogr.no
Web: iogr.no

Innleie og Rekruttering AS er et rekrutteringsselskap som på vegne av kundene rekrutterer ledere og spesialister til faste og midlertidige stillinger. Innleie og Rekruttering har et fokus på olje og gass industrien. Innleie og Rekruttering har lang erfaring med rekruttering av ledere og spesialister til stillinger som styremedlemmer/ledere, CFO, finans direktører, engineering managers, HSEQ managers, flere typer prosjekt- og avdelingsledere, planleggere, prosjektkononomer/cost control, kontraktspesialister og dokument kontroll.

RENA QUALITY GROUP AS

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Åsbjørn Dysvik, 901 01 924,
asbjorn.dysvik@rena-technology.no
Web: rena-technology.no

Rena Technology has adapted to the most stringent regulations in the world with respect to disposal of oily wastewater. Their series of products will help their clients to both reduce the amount of waste generated and maximize the amount clean water that can be discharged at sight. All Rena Technology's products have been designed to minimize footprint, weight requirements and are all fully automated to reduce manual labor. Rena Technology's solutions can be supplied in containerized or standalone versions for integration. Temporary equipment is delivered according to NORSOK Z-015 and approved for ATEX II/3G. - Can also be delivered insulated for harsh arctic environments.

RAADVILL AS

Beliggenhet: Kvernaland
Kontaktperson: Arild Aasland, 90947500, arild@raadvill.no
Web: raadvill.no

Raadvill AS tror på å bruke visjon, verdier, mål og strategier som praktiske verktøy i arbeidsdagen istedenfor å henge dem som pynt på veggen. I sitt lederutviklingsprogram tilbyr Raadvill tjenester innen lederutvikling, medarbeidertilfredshet og kundertilfredshet. Raadvill AS har god erfaring med å se måling av medarbeidertilfredshet og måling av kundertilfredshet i sammenheng. Jobben Raadvill gjør er basert på mange års erfaring i ulike roller fra ulike bransjer. Raadvill tar oppdrag for større og mindre bedrifter nasjonalt og internasjonalt.

RYFYLKE ELEKTRISKE AS

Beliggenhet: Jørpeland
Kontaktperson: Kjetil Svensen, 51 74 06 00,
ks@ryfylke-elektriske.no
Web: ryfylke-elektriske.no

Ryfylke Elektriske har siden 1980 levert elektrotjenester med hovedkontor, lager og lampebutikk på Jørpeland. I dag er selskapet 29 ansatte og omsetter for 40 millioner i året. Ryfylke Elektriske har 16 montører, sju lærlinger, fire saksbehandlere (hvorav tre er installatører) og to kontor- og butikkansatte. Ryfylke Elektriske sine hoved virkeområder er i kommunene: Forsand, Strand, Hjelmeland og Suldal samt deler av Ryfylke-øyene. Ryfylke Elektriske leverer elektrotjenester innen industri, landbruk og til privatmarkedet.

ANNONSER OG INNSTIKK

Helside: 230x310 mm, 194x280 kr. 19.750,-
Halvside: 194x136 mm (liggende) kr. 11.950,-
Kvartside: 194x67,5 mm (liggende) kr. 6.750,-
Innstikk: Pris etter avtale. Fem prosent rabatt for medlemmer.

Størrelse angitt med BxH. Prisene er medlemspris.

Er det uambisiøst å ha en plan?

ÅDNE KVERNELAND • Styreleder i Næringsforeningen

Er det uambisiøst å ha en plan? Er det fare for at du blir stående på stedet hvil dersom ikke målet settes høyt nok? Det synes i alle fall som om det har vært den rådende tankegangen da Stavanger kommune vedtok sin nye klima- og miljøplan noen uker før jul – uten en gang å ha tenkt på hvor mye utslippene i Stavanger vil endre seg etter sammenslåingen med Rennesøy og Finnøy i 2020.

På papiret var det en klima- og miljøplan for perioden 2018 til 2030 Stavanger kommune vedtok. Flertallet bestemte seg for å kutte 80 prosent innen 2030, til tross for at administrasjonen hadde utredet 40 eller 50 prosent. Mindretallet, som ville legge seg på nivå med det som administrasjonen hadde utredet, og høyere enn det som regjeringen mener må til for å oppfylle våre forpliktelser i henhold til Paris-avtalen, ble avvist som uambisiøse. Når ble egentlig målene i Paris-avtalen uambisiøse?

Men det er ikke om kuttene skal være 40 prosent eller 80 prosent, eller 100 prosent for den saks skyld, som er poenget. Poenget er hva vedtaket til Stavanger kommune egentlig vil ha å si for byen og regionen. Hva skal til for at vi skal klare å nå 80 prosent? Derfor spurte også Næringsforeningen politikerne i Stavanger en rekke spørsmål om hva kutt på 80 prosent vil bety for byen, næringslivet og utviklingen framover – i forkant av bystyrevedtaket. Vi fikk ikke svar på noen av dem. Redaksjonen i Rosenkilden bestemte seg derfor for å finne noen av svarene på egen hånd.

Mye forandrer seg

Et av de første svarene Rosenkilden fikk er at det egentlig er en klimaplan for 2019 til 2020 som byen har bestemt seg for, all den tid planen må opp til ny politisk behandling etter sammenslåingen med Finnøy og Rennesøy om ett år og all den tid landbruket i den nye kommunen alene vil ha såpass store utslipp at det vil påvirke tallene dramatisk. For mens utslippsandelen i Stavanger i 2015 lå på 2,5 tonn per

innbygger, lå andelen i Rennesøy og Finnøy på hele 18 og 17 tonn per innbygger. Rennesøy og Finnøy sto i 2016 for hele 32,5 prosent av utslippene i det som blir den nye kommunen Stavanger, med bare seks prosent av befolkningen.

Dersom målet om en reduksjon av klimautslippene med 80 prosent innen 2030 skal videreføres i den nye kommunen etter 2020, må derfor all motortransport på vei

«I respekt for FNs bærekraftsmål; spar oss for en lek med tall.»

Ådne Kverneland

og på sjø elektrifiseres i løpet av 11 år. I tillegg kan målet få store konsekvenser for dyrehold og matproduksjon.

Hvorfor ikke 100 prosent?

Tydeligvis uten å vite noe av dette, vedtok altså flertallet av politikerne i Stavanger at kuttene skal være på 80 prosent. Etter alt overmål gjorde de dette uten å bry seg med at handlingsplanen som administrasjonen oversendte skisserte tiltak for å oppnå en reduksjon på 40 eller 50 prosent. Det fulgte heller ingen ekstra penger eller ekstra tiltak med vedtaket i Stavanger. I ettertid er det riktignok lagt inn penger i et klimafond, men ingen aner hvor langt det vil rekke.

Når så flertallspartiene argumenterer for sitt vedtak, sier de at vi ikke må være redde for å være ambisiøse i en såpass viktig sak. Logikken er at det er større mulighet for å nå 50 prosent dersom kravet er 80 prosent, enn om det faktisk settes til 50 prosent. Men hvorfor ikke da sette målet til 90 prosent eller 100 prosent? Da er vel muligheten enda større for at vi faktisk når 40, 50 eller 60 prosent når regnskapet skal gjøres opp i 2030?

Eller har næringslivets iboende logikk om å sette seg realistisk mål som så etterfølges av konkrete tiltak og handling noe for seg? Er det faktisk en fare for at urealistiske mål og ambisjoner bare havner i en skuff? At de kjapt oppleves som virkelighetsfjerne og irrelevante? Jeg tror det. Ikke minst i lys av at Stavangers klimaplan for perioden 2010 til 2020 hadde mål om en reduksjon på 30 prosent. Fram til 2016 hadde ikke utslippene gått ned med en eneste prosent.

Jeg er enige med både flertallspartiene og mindretallspartiene i Stavanger om at vi må være ambisiøse i klimaarbeidet. Vi må tørre å sette oss klare mål, noe som også kan bli en konkurransefordel for næringslivet – gjort på den riktige måten. Men i respekt for FNs bærekraftsmål; spar oss for en lek med tall. Klimasaken er altfor alvorlig til det. Når klimaplanen for perioden 2021 til 2030 skal behandles i nye Stavanger kommune, vil jeg oppfordre til et vedtak med et mål som følges av en realistisk handlingsplan. Og siden Sola kommune tar seg av alle utslippene fra luftfarten i storbyområdet og Sandnes må bære utslippene for all forbrenning av avfall, hadde det ikke heller gjort noe om planen ble interkommunal.

Kan vi få by på litt roomservice?

Vi hjelper deg å planlegge, transportere og montere smarte løsninger til bedriften din

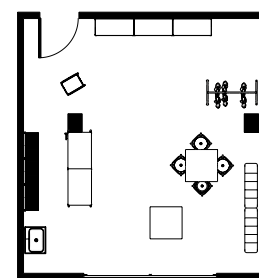

3 tips når du velger IKEA på jobben

- 1. Det enkle er ofte det beste.** Smarte løsninger kan være både vakre og funksjonelle.
- 2. Tenk fremover.** Velg møbler det er enkelt å kjøpe mer av eller tilpasse etter hvert som virksomheten din vokser.
- 3. Ikke glem å ha det gøy.** Tenk litt annerledes og vis frem personligheten din.

Planleggingshjelp

PALETT

Planleggingshjelpen koster **0,-** og vi kan komme hjem til bedriften din. Send en e-post til **business.forus@IKEA.com** eller ring oss på telefonnummer **468 27 931** og bestill time.

Godt nyttår i lykkelandet

BJØRN VIDAR LERØEN • Spesialrådgiver Norsk olje og gass

I det nye året er det mye å feire. Det er 50 år siden vi fant Ekofisk. Med oljen kom det store muligheter og store utfordringer.

Oljen har gjort oss rike. Vi har nettopp lagt bak oss en høytid der vi brukte over 50 milliarder kroner på julehandel. Det er langt fra alle av klodens innbyggere som kan skilte med at staten holder hver og en med en bankkonto der innskuddet har passert halvannen million kroner. Fellesskapet rår over verdier på mer enn 8.000 milliarder kroner. Det er dette som er avkastningen av Lykkelandets store inntektskilde: Oljen.

Det kan være greit å minne om noen grunnleggende forutsetninger for at det ble slik:

Da beslutningen om å bygge ut Ekofisk ble tatt av den generasjonen som vi høsten gjennom har sett i fjernsynsserien Lykkeland, var oljeprisen litt over to dollar per fat. Likevel satte Phillips Petroleum i gang, og i løpet av atten måneder var det start av prøveproduksjonen fra den første produksjonsplattformen: Gulftide.

På egne premisser

Norge utformet en oljepolitikk på egne premisser. Selv om initiativet til å lete etter olje i Nordsjøen kom utenfra, bestemte vi oss raskt for at her skulle vi bli herrer i eget hus. Det ble vi. Vi etablerte en solid norsk oljemodell som mange andre oljeland har ønsket å kopiere.

Stortinget vedtok de ti oljebud, der et av budene var at vi ikke skulle brenne gass, slik mange andre oljeland gjorde og fortsatt gjør. Vi etablerte god forvaltning av en viktig naturressurs og gode sikkerhetssystemer. Vi sa at oljealderen skulle bli en epoke og ingen episode og vi sa at inntektene skulle komme hele fellesskapet til gode. Tidlig i 1970-årene skrev regjeringen Bratteli den berømte Stortingsmelding 25, der en setning ble selve overskriften for den utvikling vi ønsket oss i det nye oljelandet: Et kvalitativt bedre samfunn.

Det har vært bred enighet om oljepolitikken. Det har i seg en verdi. Det går bedre med et samfunn som forvalter sin rikdom i fred og fordragelighet enn i ufred og krig. Forfatteren Daniel Yergin skriver i sin prisbelønte bok *The Prize* at oljen har den egenskap at den kan splitte og samle nasjoner. I oljepolitikken valgte vi det siste og høster i dag fortjenesten av det.

Ikke manglet utfordringer

Gjennom et halvt århundre har Norge

utviklet seg til en av verdens fremste olje- og gassnasjoner. Høstingen av de rike petroleumsressursene på vår kontinentalsokkel har gjort oss til en av verdens rikeste nasjoner. Det er denne historien som er grunnlaget for at NRK kunne lage en påkostet fjernsynsserie og gi den tittelen Lykkeland.

Jeg er far til fem barn. Den eldste ble født i 1972, 1100 år etter at riksmakten ble samlet etter slaget i Hafrsfjord og samme år som nasjonen samlet sin oljemakt i Stavanger gjennom opprettelsen av Oljedirektoratet og Statoil. Mine barn og barnebarn tilhører generasjoner som ikke

«Som samfunn har vi utfordringer både med bekjempelse av fattigdom og å gi tilbud om arbeid for de som faller utenfor.»

Bjørn Vidar Lerøen

kjenner annen virkelighet enn at Norge er et rikt land fordi vi har hatt en jevn strøm av oljepenger, der mye er blitt mer.

Det rike landet har likevel ikke manglet utfordringer underveis. Nye utfordringer venter. Som oljenasjon har vi vært gjennom kriser med lave priser og høye kostnader. Vi må innrømme at rikdommen tidvis fratok oss gangsynet. Vi mistet grepet på at det vi holder på med må lønne seg. Dessuten må det være sikkert.

Da Torvild Aakvaag gikk av som generaldirektør i Norsk Hydro i 1991 var jeg journalist i *Aftenposten* og intervjuet ham. «Vi må ikke ha forestillinger om at industrien kan løse de store sysselsettingsproblemene i Norge. Derimot må vi sørge for at vi har en industri som tjener så mye penger at det norske samfunn kan opprettholde og videreutvikle sitt høye servicenivå og skape nye arbeidsplasser innenfor disse næringene», sa han blant

annet i intervjuet. Om det var aktuelt den gangen, er det enda mer aktuelt i dag. Som samfunn har vi utfordringer både med bekjempelse av fattigdom og å gi tilbud om arbeid for de som faller utenfor.

Vesentlig annerledes

Vi er en oljenasjon og er blitt en like stor gassnasjon. Det vil vi fortsatt være. Vi må forstå at utvinning av olje og gass i de femti årene som ligger foran oss vil bli vesentlig annerledes enn i de femti årene som ligger bak oss. Jeg har i de siste par årene skrevet på et manuskript som skal bli en bokutgivelse til høsten. I boken beskriver jeg en reise gjennom vår oljehistorie. Jeg har hatt muligheten til og gleden av å følge denne historien på nært hold helt siden Ekofisk ble funnet. Det som har slått meg i arbeidet med manuskriptet er hvor store endringer som har funnet sted bare i løpet av den korte tiden jeg har skrevet på denne boken. Jeg har måttet gjøre mange oppdateringer og korreksjoner underveis, som for eksempel at noen av de store oljeselskapene som har vært med oss helt fra starten av, har gitt opp sine operatøroppgaver og overlatt ansvaret til nye aktører. Det skjer et aktørskifte på norsk sokkel. Også det er et varsel om endring og en ny tid. Fortsatt er det avgjørende å tenke langsiktighet, sikkerhet og lønnsomhet. Vi må sørge for at norsk sokkel fortsatt er attraktiv for industrien. Det er ikke minst et spørsmål om tilgang til leteareal.

Så er det en dimensjon som vi ikke kommer forbi: Klimautfordringen. Det handler om å skifte adferd. Ansvaret er felles fordi vi alle er en del av verdens daglige energiforbruk, der olje og gass fortsatt vil være nødvendig for å sikre nok energi.

Norge kan ikke løpe fra klimaansvaret. Fremtidens oljeproduksjon krever avkarbonisering. Vi har tatt de første skritt. Norge har ressurser til å være i front, men i vår tro på at våre elbiler og stengte oljefelt vil løse problemet, bør vi ta med oss at det siste året økte USA sin oljeproduksjon med mer enn Norges samlede oljeproduksjon og at kullforbruket i Kina og India er på vei opp.

Det er langt frem til et klimapolitisk lykkeland, men ikke umulig, selv oljen og gassen fortsatt vil være med oss sammen med økende mengder fornybar energi.

Etikk, takk!

TORIL NAG • konserndirektør for Tele-området i Lysekonsernet

Digital etikk. Smak på uttrykket. For i 2019 kommer dette temaet til å få mye oppmerksomhet.

Hvorfor? På grunn av tillit. Eller frykt. To sider av samme sak – og det digitale samfunnet er ulikt det analoge når det gjelder hvilke egenskaper som bygger eller river ned tillit. Før bygget et firma tillit hos sine kunder over tid, ved å levere bra og sikre at varepraten om selskapet ble bra. Dersom dette lyktes ville du som kunde ta kontakt – eller være positiv dersom firmaet kontaktet deg. Tilliten ble skapt gjennom informasjon du fikk fra kilder du stolte på, og selskapet var ofte geografisk nært og kjent.

I den digitale handelen lener vi oss ofte på referanser fra kilder vi ikke personlig kjenner, og tilliten – eller mangelen på den – går ofte på andre ting. Snakker jeg med de jeg tror jeg snakker med når jeg bestiller denne tjenesten? Er referansene ekte eller falske? Hvordan vil de ta vare på mine persondata?

Tillit er – sammen med personvern – derfor et område som får mer og mer fokus både hos bedrifter, myndigheter og folk flest. Vi er stadig mer opptatt av hvordan våre data ivaretas av alle de som har tilgang til informasjon om oss – og ledere og selskaper som ikke tar aktivt tak i denne problemstillingen risikerer både omdømme og kunder.

Må forankres

Diskusjoner om personvern må forankres i det bredere området digital etikk og tillit, skriver det globale analyseselskapet Gartner i sin årlige trendanalyse for året som kommer. De har digital etikk og personvern som en av ni hovedtrender for 2019.

Og de har antakelig rett i den spådommen. Alle ledere og styre hadde GDPR – den nye personvernforordningen – på agendaen i 2018, og fokuset var å sikre at lovverket ble fulgt. Men det å følge loven er bare grunnmuren. En plattform for personvern og sikkerhet – en nødvendig, men ikke tilstrekkelig forutsetning for at kunder og andre interessenter skal ha tillit til din virksomhet. Tillit er selvsagt mer enn bare det at loven følges. Tillit er at mottakeren av informasjonen du gir, aksepterer det du sier uten å måtte iverksette undersøkelser for å bekrefte om det du sier er sant.

De rette tingene

De av oss som jobbet med personvern og GDPR i 2018 har blant annet vært opptatt av at systemene må ha lovverket innebygget – det er selvsagt digitalt håndtert at kundene kan velge å slettes fra systemene og så videre. Men hvorfor digital etikk? Skal etikk også bygges inn i systemene? Ja, absolutt. Digital etikk betyr at fokuset dreies fra å gjøre det som må til, til å vurdere om vi gjør de rette tingene. Altså – det som skal til for å fortjene tillitt fra våre kunder, ansatte og andre interessenter. Og når bedrifter jobber mot en heldigital verdikjede, og kundene i større og større grad selvbetjenes – da må etikken omfatte de digitale løsningene.

Det beste eksemplet i 2018 på manglende etikk i digitale systemer er nok Cambridge Analytica-skandalen – der det britiske kommunikasjonsbyrået samlet inn personopplysninger fra 50 millioner Facebook-brukere og solgte analyser

av materialet blant annet til Donald Trumps valgkampstab. Materialet kunne brukes til å kartlegge, forutsi politiske synspunkt, og påvirke velgere. Facebook fikk sterk kritikk for at materialet var lett tilgjengelig for misbruk. Både senatet i USA og EU kommisjonen kalte toppsjefene i Facebook, Google og Twitter inn til høring, og det har stormet rundt selskapene gjennom hele fjoråret. Dataene ble ikke stjålet – de ble hentet ut ved at brukerne tok quiz og lastet ned apper hos eksterne aktører. Det er altså ikke datatyveri som er saken – men uetisk bruk av data.

Samfunnsuro

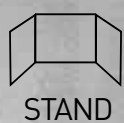
Saken illustrerer hvordan digitale teknologier ikke bare påvirker forretning, men kan føre til samfunnsuro. Muligheten for rask analyse av enorme datamengder påvirker personvern – kunstig intelligens påvirker jobber. Og vår oppmerksomhet må rettes stadig mer mot å sikre god dømmekraft og etikk i alle ledd i vår virksomhet. De gode hodene vi skal ansette er opptatt av det, kundene krever det, og samfunnet trenger det.

Sannsynligheten er høy for at vi vil se flere slike saker i året som kommer. For å beskytte omdømme og egen eksistens må selskaper og myndigheter i økende grad være bevisst på bruken av nye digitale løsninger. Disse kan også misbrukes til å påvirke samfunn, politikk og mennesker. De som vil klare seg best er de aktørene som henter fram det etiske kompasset tidlig.

«Muligheten for rask analyse av enorme datamengder påvirker personvern – kunstig intelligens påvirker jobber.»

Toril Nag

Vi skreddersyr dekor på lydabsorbenter,
papir, akryl, glass, aluminium og andre
spennende materialer.

STAND

PRINT

FOTO

FILM

BITMAP*
MULTIVISUAL

51 84 92 30 www.bitmap.no

Hope and Beliefs for 2019

What is the region's most important topic at the start of a new year? Rosenkilden has contacted several professionals with varied perspectives and asked them to reflect on what they think is important and why.

Many are keen to see continued restructuring and change, while others see the need for collaboration. Large projects that have an impact on the development of the region also creates interest. Good things come after bad times. In Rogaland, arrows are once again pointing upwards, especially in the oil and gas sector. The ripple effect is enormous in a region where a considerable number of employees have their work in a very profitable industry. However, the downturn in the sector made many people rethink and reflect over the future. The willingness to change must still be a focus if the region is to be successful, is the professional opinion.

Good things come after bad times. In Rogaland, arrows are once again pointing upwards.

Climate plan with major consequences

If New Stavanger is to reduce its climate emissions by 80 per cent by 2030, all haulage, distribution and logistics by road and by sea must be converted to electric within 11 years.

Also, this goal can have significant consequences for farming and animal upkeep as well as food production. This is proven by numbers Rosenkilden has analysed. In November the Stavanger City Council passed a new plan on climate change. However, the majority of council members ignored the administration's guidelines and adopted a plan where the aim is to reduce climate emissions by 80 per cent by 2030. This will mean radical changes: Boats, cars and tools must be electric, houses must be fitted with solar panels, wood burners replaced and enormous investments to be undertaken by the municipality, by the business sector and by the inhabitants themselves. The demand for emissions cuts will increase when the merger of the municipality together with Finnøy and Rennesøy takes place in a year – municipalities with entirely different business structures and emission challenges to Stavanger.

The demand for emissions cuts will increase when the merger of the municipality together with Finnøy and Rennesøy takes place in a year.

Stavanger Chamber International (SCI) – The Regions largest International Network

- » Regional welcome programme for newcomers
- » Area Orientation courseday
- » Out Country Orientation course
- » Repatriation Course
- » Cultural awareness
- » Networking
- » Introduction to Norwegian activities and sports
- » Job training sessions for spouses

Contacts: Randi Mannsåker and Inger Tone Ødegård

Ten from Rogaland in the final

Once again, the gastronomic event 'Det Norske Måltid' is looking to select the winner of this year's best food and beverage producer, and ten finalists are from Rogaland – amongst them several finalists in the Best beer of the Year category!

In January producers from all over the country gather in Stavanger. For the 11th time winners will be selected, and this year the final will take place at Clarion Hotel Energy in Stavanger.

– This year we have ten finalists out of 36 from Rogaland. That's fantastic news in itself, says Managing Director of Det Norske Måltid, Kristin Austigard.

Producers from Rogaland are represented in categories meat, processed meats, beer, seafood, natural green and goodies.

Ten out of 36 finalist in 'Det Norske Måltid' are from Rogaland.

UPCOMING SCI ACTIVITIES

- 12.01: X-country skiing for beginners- adults.
- 12.01: X-country skiing for beginners- families.
- 12.01: Spouse program launch.
- 22.01: Politics in Norway- Election 2019!
- 23.01: Ladies night #1: Figure skating.
- 31.01: Visit Stavanger City Impact District.

More events to be confirmed – remember to check the event calendar.

www.stavangerchamber.com

The Profile: An academic in a boiler suit

The Profile: An academic in a boiler suit

Klaus Mohn (54) is a happier chap than one would expect from an economist who at times delivers not such happy messages. Also, he is part of a dying race of Homo sapiens who still do their manual labour after office hours.

The new headmaster at the University of Stavanger is a complex man: social, but with the need for solitude, an academic but with a body suited to a boiler suit, stubborn, but also pragmatic. Also, he is from Sandnes, consistently writes Nynorsk – and makes his flies for fly fishing. The latter, proven to be not so financially feasible by the economist.

Desember 2018

2145

utlyste jobber

Det ble registrert 2145 ledige stillinger i løpet av desember i Rogaland. Det er en økning på 27 prosent sammenlignet med samme måned i 2017. Økningen er først og fremst innen ingeniør- og IKT-fag, samt bygg og anlegg, selv om det generelt er høy aktivitet innen de fleste sektorer.

	des.17	des.18
Ledere	26	28
Ingeniør- og IKT-fag	329	529
Undervisning	130	163
Akademiske yrker	64	54
Helse, pleie og omsorg	328	291
Barne- og ungdomsarbeid	37	60
Meglere og konsulenter	124	82
Kontorarbeid	80	112
Butikk- og salgsarbeid	125	98
Jordbruk, skogbruk og fiske	3	4
Bygg og anlegg	149	301
Industriarbeid	159	186
Reiseliv og transport	67	51
Serviceyrker og annet arbeid	67	105
Uoppgitt	6	81
Totalt	1694	2145

Tallgrunnlaget til rekrutteringsindeksen utarbeides av NAV og presenteres hver måned i Rosenkilden. Indeksen viser hvor mange nye stillinger som ble lyst ut i løpet av hele måneden.

Oppgangstider krever smartere HR-jobbing

Hele regionen gleder seg over et arbeidsmarked i bedring. Tøffere kamp om de beste hodene stiller imidlertid nye krav til bedriftene.

TEKST OG FOTO: FRODE BERGE

Etter flere tøffe år for næringslivet i regionen, peker nå de fleste pilene oppover igjen. Bildet av framgang blir bekreftet og forsterket av Næringsforeningens ferske «Økonomisk Rapport 2018 for Stavanger-regionen».

Rapporten er basert på regnskapstall fra 2017 for over 20.000 bedrifter. Disse viser en klar forbedring i omsetning og driftsresultat for nesten alle bransjer i regionen.

Samtidig kartlegger rapporten bedriftsledernes forventninger for 2019. Bildet som tegnes her er tilsvarende positivt, og viser sterkt økende forventninger til omsetning, driftsresultat og nyansettelser de neste par årene.

Nye utfordringer

Det er all grunn til å glede seg over denne utviklingen, men også vekst gir utfordringer. Med en naturlovs kraft skjerpes konkurransen om de beste hodene, og lønnskostnadene presses opp. En slik utvikling er allerede i gang, og er merkbare også hos de mest attraktive arbeidsgiverne i regionen.

Lyse AS er et godt eksempel i så måte. Regionens fornybar energi- og telelokomotiv har gjennomført 145 ansettelser i 2018. Konserndirektør for HR, Gyrid Holmen, forteller at konsekvensene av et strammere arbeidsmarked allerede er merkbare.

– Vi opplever at konkurransen om de beste folkene drar seg til innenfor områder som IKT og prosjektledelse. Lyse har gjennomført, og skal gjennomføre, omfattende investeringer blant annet i el-nettet. Da er IKT og prosjektledelse fagområder der vi har et vedvarende behov for høy kompetanse, sier Holmen.

Beredskap

Lyse forventer at konkurransen om arbeidskraften vil forbli tøff i lang tid framover. Derfor er det viktig å være i

beredskap, og derfor er det nødvendig å jobbe smartere. Nå tar selskapet flere strategiske grep for å møte utviklingen.

- Arbeidet med å knytte til seg studenter på masternivå innen relevante fagområder trappes opp. Universitetene i Stavanger og Agder, samt NTNU i Trondheim er blant lærestedene som oppsøkes aktivt.
- Det gjennomføres et pilotprosjekt i datterselskapet Lyse Neo. Her blir det gjennomført en grundig analyse av selskapets forretningsstrategi. Målet er å få til en bedre kobling mellom forretningsstrategi og kompetansebehov. Hvilke huller avdekkes, og hvordan kan disse fylles?
- Selskapet skal jobbe enda mer systematisk med «Employer Branding». Dette handler blant annet om å, med troverdighet, framstå som et framtidsrettet selskap som tar samfunnsansvar.
- Selskapet har styrket HR-avdelingen med en ny leder for rekruttering, Stig Finnerud. Han kommer rett fra Visindi, og tar med seg spiss, oppdatert kompetanse på området.

I arbeidet med «Employer Branding» opplever HR-direktøren at selskapet er en attraktiv arbeidsgiver, og at det for mange er et bevisst verdivalg å søke seg til Lyse. Dette er en trend de ofte får bekreftelser på fra egne nyansatte.

– Alle som begynner å jobbe hos oss deltar på samlinger sammen med deler av toppledelsen. Her får de en innføring i virksomheten i alle deler av konsernet. Under disse samlingene ber vi deltakerne om tilbakemeldinger på hvorfor de søkte seg til Lyse. Gjengangere blant svarene er at Lyse er et selskap der man kan jobbe med teknologi og grønn energi, og at det offentlige eierskapet gjør Lyse til en langsiktig aktør som tar samfunnsansvar, sier Holmen.

Konserndirektør HR i Lyse AS, Gyrid Holmen, forteller at økonomiske oppgangstider og et strammere arbeidsmarked gjør at selskapet må jobbe smartere med rekruttering.

Hun understreket samtidig at en forsterket innsats for jevnlig å rekruttere kloke hoder, må gå hånd i hånd med arbeidet for å videreutvikle kompetansen til

dem som allerede jobber i selskapet.

– Vi driver et konstant forbedringsarbeid i organisasjonen, og den teknologiske utviklingen går stadig raskere. Faglig påfyll

må gis kontinuerlig, og nå kjører vi et prosjekt for å øke den digitale kompetansen hos de ansatte, avslutter HR-direktør Gyrid Holmen.

NYTT OM NAVN

LISBETH BERNTSEN
Ny markedsansvarlig i Allservice

Lisbeth Berntsen er tilsatt som markedsansvarlig i Allservice fra august 2018. Hennes oppgave vil være å øke bedriftens synlighet mot kunder, samarbeidspartnere og leverandører. Lisbeth har erfaring fra salg og markedsarbeid fra bla Apple, Bådeog og Avetti. Lisbeth har spesialisering i varehandel og ledelse. og utdanning innenfor sosiale medier.

PAAL ARIEL SMITH-HOFSTAD
Ny UX-designer i Olavstoppen

Paal har 15 års arbeidserfaring med design og master/bachelor innenfor kunst, fra henholdsvis Falmouth College of Arts i UK og Kunsthøgskolen i Oslo. Hovedtyngden hans er på brukeropplevelser/brukergrensesnitt og branding. Han jobbet inntil nylig for Montaag i California, men flyttet i høst tilbake til Stavanger, hvor han kommer fra. Paal begynte i stillingen som UX-designer i Olavstoppen 1. oktober.

BENTE TISLEVOLL
Ny regnskapsfører i Temaregnskap

Bente Tislevoll startet som autorisert regnskapsfører hos Temaregnskap AS i oktober. Hun har jobbet som regnskapsfører siden 2002.

JOHAN MARNBURG
Ny møbelselger i Lindbak

Vi er glad for å få Johan på laget. Han har over 40 års erfaring med salg av designmøbler og gamle klassikere.

MARTINE LILLESUND
Ny kunderådgiver i Simplify

Martine har en bachelor i informasjonssystemer fra Høgskolen i Telemark. Hun jobber som kunderådgiver i digitalisering i Simplify-teamet.

TROND SVARDAL
Ny Key account manager i Jærtek

Trond startet i Jærtek AS, Bryne 1 august 2018. Han er ansatt for å selge og supportere Jærtek's CAD/CAM produkter

PETER SCHWARZ
Ny kommunikasjonssjef i Lyse

Peter Schwarz er ansatt som ny kommunikasjonssjef i Lyse-konsernet fra 1. desember 2018. Han kommer stillingen som kommunikasjonssjef i Wintershall Norge og har tidligere jobbet i Gambit Hill+Knowlton og ved Universitetet i Stavanger. Peter har en bachelorgrad i økonomi og administrasjon fra Universitet i Oslo, og en master i helseledelse fra samme sted. Han har også gått Gründerskolen med studie- og praksisopphold i Houston.

KETIL BOGSTRAND
Ny regnskapsfører i Dataplan Regnskap

Ketil Bogstrand er ansatt som regnskapsfører hos Dataplan regnskap. Han er utdannet siviløkonom med erfaring fra internasjonale konsern, olje og gass, luftfart og industri. Ketil har i de siste 2 årene etterutdannet seg til autorisert regnskapsfører.

VIBEKE KJÆR
Ny regnskapsfører i Dataplan Regnskap

Vibeke Kjær startet som regnskapsfører hos Dataplan Regnskap AS. Vibeke har bachelorgrad i økonomi og administrasjon samt lang og bred arbeidserfaring innen økonomi og regnskap fra oljebransjen.

LISE TONSTAD HELLAND
Ny salgskonsulent i Lindbak

Vi er glad for å få Lise på laget. Hun er utdannet interiørdesigner og har jobbet med interiør i over 10 år. Hun starter som salgskonsulent fra nyttår.

NYTT OM NAVN

HÅKON NORDVIK

Ny salgskonsulent i Modum Sikkerhetssenter

Håkon har over 30 års erfaring med salg og markedsføring og er utdannet diplom markedsøkonom fra NMH. Har jobbet med alt fra produkter til skips og offshore industrien til salg av medisiner. Modum leverer alt innen brannssikkerhet med brann varslere, brannstiger brannslukkingsflasker osv. Han begynte 2 januar 2019.

ARILD KLINGSHEIM

Ny salgssjef i Velde Industri

Velde er regionens største leverandør av pukk, asfalt og betong og har stor fokus på sirkulær økonomi. Velde konsernet ønsker å være mer aktiv ute i markedet og har derfor opprettet en ny salgsstilling. Arild har jobbet som salgssjef i Westco Miljø i 8 år og gleder seg til nye utfordringer hos Velde på Sviland. Han har erfaring som salgssjef de siste 15 år.

MAGNHILD SIVERTSEN KLEPPA

Ny Backoffice i Lindbak

Vi er glad for å få Magnhild på laget i backoffice-funksjoner som innkjøp- og leveransekoordinering. Magnhild har lang fartstid i møbelbransjen.

STIAN BREIVIK OLSEN

Ny montør i Lindbak

Vi er glad for å ønske Stian velkommen på laget som møbelmontør. Stian har lang erfaring fra byggebransjen.

KAMPANJE - januar & februar 2019

Tenk
store
strategier
i helt *unike*
omgivelser

KAMPANJE
JAN + FEB 2019
-30%

Nyt utsikten, og få pusten igjen! Vi kan tilby moderne og inspirerende kurs- og konferansefasiliteter for grupper fra 5 - 130 personer, bare 15 minutter fra Stavanger og Sandnes.

DAGPAKKE

Eget lokale med topp moderne teknisk utstyr
WiFi - Flip-over - Penn & papir
Vertskap
Kaffe, te og isvann
Parkering

MORGENDUGG - Yoghurt, müsli og frisk frukt

LUNSJPAUSE - 2-retters lunsj serveres i vår restaurant

ETTERMIDDAGSMAT - Havrekjeks med brunost og kake

475,- pr. kuvert (ord. pris 680,-)

3-RETTERS KURSMIDDAG

Kombiner gjerne dagpakken med middag.
Spør etter vår a la carte meny eller selskapsmeny.

Fra 580,- pr. kuvert

Strandhuset Ølberg AS
Ølberg Havnevei 101 - 4053 Ræge
+47 47 82 50 00
booking@strandhuset.no

BOOKING: STRANDHUSET.NO

STRANDHUSET
på Ølberg

NYTT OM NAVN

BIRGITTE LANGHOLM

Ny Sourcing Partner i Ework Group

Ework Group, Nord-Europas største konsulent formidlingsselskap, åpnet kontor i Stavanger i april 2018. Ework Group er en ledende, uavhengig konsulentleverandør i Nord-Europa med fokus på IT, telekom, teknologi, forretningsutvikling og engineering. Uten ansatte konsulenter kan Ework upartisk matche hvert oppdrag med riktig konsulent fra hele markedet. Ework opererer i Sverige, Danmark, Norge, Finland, UK og Polen. I Norge har vi kontorer i Oslo og Stavanger. Birgitte blir en av totalt 4 ansatte i Stavanger teamet hvor hun vil være i rollen som Sourcing Partner. Hun har over 8 års erfaring med HR og rekruttering eksternt/internt innen olje/gass og IT.

LEIF RONNY KNUDSEN

Ny selger og partner i Ryfylke Aluminium

1. desember begynte Leif Ronny Knudsen som selger og partner i Ryfylke Aluminium AS. Han kommer fra stillingen som sales manager hos Espenes AS. Leif Ronny har lang erfaring som selger og rådgiver innen produktområdene stige, stillas, transportkasser, innredninger og annet arbeidsutstyr. Leif Ronny har jobbet mye med å utvikle innredningsløsninger i transportkasser. Han har også mange års erfaring med utvikling av ulike kundetilpassede konstruksjoner i aluminium.

KJELL BERNTSEN

Ny daglig leder i Simplify

Simplify er et IT selskap i Stavanger som hjelper bedrifter med digitalisering av prosesser. Kjetil har sin bakgrunn i shipping, telecom og telemedisin. I tillegg har han et varmt hjerte for lokalt næringsliv i sin hjemby Egersund. Og er kanskje mest kjent som den som utviklet Trollpikken som reisemål.

FRANK BERTELSEN

Ny tekstforfatter i Ensign

Frank har lang fartstid i reklamebransjen og har jobbet både i byrå, avis og frilanse. Han har meget bred erfaring, men med særlig vekt på eiendomsmarkedsføring. Frank Bertelsen begynte i stillingen som tekstforfatter i Ensign desember 2018.

LYKKE I HVER KOPP

NORSKKAFFE.NO

Eksklusivt gruppe- og konferansetilbud

Et hav av muligheter!

Start møtet
i byfjorden

Samarbeid
langs Stord

Ta en pause med
frisk sjøluft
med utsikt over
Folgefonna

Oppsummer
målene
igjennom
Haugesund

Nyt en bedre middag
ut fra Stavanger

Bygg samhold
på åpen sjø

Våkn opp til frokost
i Danmark

Styrk samholdet
med Teambuilding
i Aalborg

Det er også mulig
å ta konferansen
videre til Langesund

Nyt seilasen tilbake
til Norge

Tilbudet gjelder cruise med innvendig dobbelt lugar fra Bergen og Stavanger til Hirtshals eller Langesund. Og fra Langesund til Stavanger eller Bergen. Avreise alle dager unntatt fredag i perioden 01.01.19–10.04.19. Middags- og frokostbuffet gjelder på utreise.

group@fjordline.no // 51 46 40 98

fjordline.com

Reisen er **GRATIS**
betal kun for frokost-
og middagsbuffet

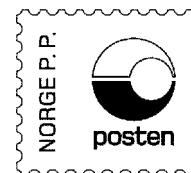
Bergen-Stavanger-
Hirtshals

fra

490,-

Tillegg for møterom 100,-

Returadresse:
Næringsforeningen
i Stavanger-regionen
Postboks 182
4001 Stavanger

/god morgen, / 2019

I 2018 havnet vi blant toppen i Norge på kundetilfredshet, ble nominert til Årets Markedsfører, fikk gleden av at 8 nye selskaper valgte å flytte til Hinna Park, og vi opplevde en overveldende begeistring fra dere under alle våre arrangementer. Takk for tilliten!

2019 - året for å tenke nytt, satse stort og bli bedre enn aldri før.

→ Se våre ledige kontorlokaler på www.hinnapark.no

HINNA PARK